

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Redogörelse

för

Högre Allmänna Läroverket

i

Vänersborg

Läsåret 1914—1915

INNEHÅLL:

1. Årsredogörelse.
2. Inträdesfordringar och bortval av ämnen i ringarne III och IV.
3. Uppgifter för frivilliga självstudier.
4. Ordning vid årsexamen den 10 Juni 1915.

Redogörelse

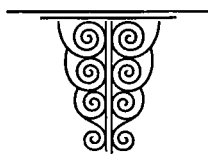
för

Högre Allmänna Läroverket

i

Vänersborg

Läsåret 1914—1915

A. Undervisningen.

1. Höstterminen började med inträdes- och flyttningsprövningar den 26 augusti och med allmänt upprop lördagen den 29 augusti kl. 5 e. m., varpå den egentliga undervisningen tog sin början den 31 augusti kl. 8 f. m. och slutade den 18 december kl. 10,³⁵ f. m. Avslutningen ägde rum den 21 december.

Vårterminen började måndagen den 11 januari och kommer att sluta den 10 juni. Upprop ägde rum den 11 januari kl. 5 e. m.; undervisningen tog sin början den 12 januari kl. 8 f. m. och är ämnad att fortgå till den 7 juni kl. 2,³⁵ e. m.

Ledighet från undervisningen har lämnats för hela läroverket:

a) under höstterminen: hela dagarna den 23 och 24 oktober; b) under vårterminen: 2 timmar den 12 jan. i anledning av lektor Hallers begravning, en halv dag den 26 januari för idkande av vinteridrott samt hela dagarna den 15 och 16 februari.

Månadslovdagarna för klasserna 4—6 och gymnasiet hava i lagstadgad ordning givits och använts.

Under 2 dagar före skrivningarna till studentexamen åtnjöto lärjungarna i ring IV fullständig ledighet.

2. Till gemensam morgonbön, som förrättats omväxlande av lektorn och av adjunkten i kristendom eller deras vikarier i närvaro av rektor, hava lärjungarna samlats kl. 7,⁴⁵ f. m. Första söndagen i varje månad har skolgudstjänst hållits i högtidssalen. Övriga sön- och helgdagar har en femtedel av läroverkets lärjungar i tur och ordning bevistat högmässogudstjänsten i stadens kyrka. De lärjungar, som beretts till konfirmation, hava undervisats av adjunkten Wetterlundh.

Undervisningen i de obligatoriska läroämnena samt i välskrivning, teckning och gymnastik har varit förlagd till kl. 8—10,³⁵ och 12—3,³⁰. Den frivilliga undervisningen i franska har meddelats i femte klassen tisdagar 9,⁵⁰—10,³⁵ och lördagar 12—12,⁴⁵, i sjätte klassen onsdagar och lördagar 2,⁴⁵—3,³⁰. Den frivilliga undervisningen i instrumentalmusik har meddelats tisdagar och fredagar kl. 5,³⁰—7 e. m. Frivilliga laborationer i fysik för II och III realringen hava ägt rum torsdagar 5—7 varannan vecka. I fjärde klassen har ena veckotimmen 1,⁵⁰—2,³⁵ utbytts mot laborationer med halva avdelningen 1,⁵⁰—3,³⁰ varannan vecka. I kemi ha frivilliga laborationer anordnats torsdagar 5—7 e. m. varannan vecka med R. II och R. III samt med kl. 5 månd. 2,⁴⁵—3,³⁰ varje vecka.

3. Antal lärotimmar i veckan för läsämnenena under höstterminen 1914.

1	2	3	4	5	6	7	
Avdelningar och linjer	Närvar. lärljungar under höstterminen	T i m m a r				Summa	Anmärknin- gar.
		Skilda	Gemensamma för				
			lärl- från av- delning å samma linje	lärl- från av- delning å olika linjer	lärl- från av- delning å olika linjer		
1	17	24	—	—	24		
2	24	26	—	—	26		
3	22	27	—	—	27	1) Därav frivillig franska 2 t.	
4	19	28	—	—	28	2) Därav frivillig franska 2 t.	
5	28	30 ¹⁾	—	—	30	3) Gemensamma med R. I och L. I i tyska 2 t., eng. 2 t. samt med R. I i eng. 1 t.	
6	5	25 ²⁾	—	5 ³⁾	30	4) 1. t. fysik, 2 t. kemi, 7 t. matem.	
R. I	5	10 ⁴⁾	—	13+(5)	23	5) 6 t. latin, 5 t. matem.	
L. I	12	11 ⁵⁾	—	(13+4)	11	6) 1 t. eng., 2 t. fysik, 2 t. kemi, 6 t. matem.	
R. II	12	11 ⁶⁾	—	18	29	7) 6 t. latin, 4 t. matem., 1 t. fysik.	
L. II	10	11 ⁷⁾	—	(18)	11	8) 6 t. matem., 4 t. fysik, 2 t. kemi, 2 t. eng.	
R. III	11	14 ⁸⁾	—	17	31	9) 7 t. grekiska.	
L. III A	2	7 ⁹⁾	9 ¹⁰⁾	(17)	16	10) 6 t. latin, 2 t. fysik, 1 t. eng.	
L. III B	5	5 ¹¹⁾	(9) ¹⁰⁾	(17)	5	11) 4 t. matem., 1 t. eng.	
R. IV	14	15 ¹²⁾	—	16	31	12) 6 t. matem., 4 t. eng., 3 t. fysik, 2 t. kemi.	
L. IV B	10	15 ¹³⁾	—	(16)	15	13) 6 t. latin, 2 t. eng., 2 t. fysik och 5 t. matem.	
Summa	196	259	9	69	337		

Läroverket inspekterades den 27—30 Oktober av **Läroverksrådet m. m. Dr G. R. Fähræus.**

4 a. Läro- och läseböcker.

* Utmärker sådana böcker, som antingen tillhandahållas av läroverket eller utan att vara direkt påbudna, av lärljungarna i allmänhet användas.

Kristendom.

	Klass o. ring		Klass o. ring
Svenska bibeln	1—IV	<i>Herner</i> , Israels historia	4
Svenska psalmboken.....	1—6	<i>Törnvall</i> , Jesu liv o. lära	5
<i>Bergqvist och Herner</i> , Bibliska berättelser, G. Testamentet	1, 2	<i>Lundin</i> , Bilder ur kyrkans historia...	6
<i>Norlén och Lundgren</i> , Biblisk historia	3	<i>Lövgren-Levin</i> , Kyrkohistoria	I—IV
<i>H. Anderson</i> , Den kristna tros- o. sedeläran	1—3	<i>Ahlberg</i> , Religionshistorisk översikt...	II—IV
Katekesen, Östrands ed.....	4, 5	<i>Erkki Kailá</i> , Kristlig Religionslära...	II
* <i>E. Lönroth</i> , Bibliska gestalter	1—3	<i>Ullman</i> , Religionslära	III—IV
		* <i>Levin</i> , Ur kyrkohistoriens källor ...	6, I—IV

Modersmålet.

	Klass o. ring		Klass o. ring
<i>Kabner och Victorin</i> , Rättskrivningslära	1—5	<i>Heidenstam</i> , Svenskarne och deras hövdingar	2, 3
<i>Rebbe</i> , Svensk Språklära.....	2—5	<i>Strindberg</i> , Mäster Olof	I, II
<i>Rebbe och Fischer</i> , Exempelsamling...	2—4	<i>Rydberg</i> , Vapensmeden	I
<i>Steffen</i> , Svensk Litteraturhistoria ...	I—IV	<i>Tidner</i> , Övningar i uppsatsskrivning	6
<i>Runeberg</i> , Fänrik Ståls sägner	2, 3	<i>Lindvall</i> , Svensk läsebok.....	6
„ Älgskyttarna	5	* <i>Steffen</i> , Isländsk och fornsvensk litteratur.....	I
„ Kung Fjalar	I	<i>Laurin</i> , Dansk och norsk läsning ...	II—IV
„ Nadeschda	6	* <i>Lundell och Noreen</i> , Svensk vitterhet	6, I, II
<i>Tegnér</i> , Fritiofs saga.....	5	* <i>Steffen</i> , Översikt av svenska litteraturen	II, III, IV
<i>Snoilsky</i> , Svenska bilder.....	4		
<i>Lindvall</i> , Läsebok.....	1—5		

Latin.

<i>Tessing</i> , Skolgrammatik	I—IV	* <i>Lindroth</i> , Romerska antikviteter ...	IV
<i>Pontén</i> , Latinsk läsebok	I	* <i>Bergstedt</i> , Mytologi.....	II—IV
Cæsar, ed. Häggström-Boëthius.....	II	* <i>Cavallin</i> , Latinskt lexikon.	
Livius, „ Bagge.....	III—IV	„ Latinskt skollexikon.	
Ovidius, ed. Risberg.....	II—III	<i>Salenius</i> , Latinsk-svensk ordbok.	
Horatius, „ Fahlerantz	IV		

Grekiska.

<i>Löfstedt-Sillén</i> , Grammatik.....	III	<i>Pettersson</i> , Elementarbok	II I
<i>Mellén och Lundqvist</i> , Grekisk läsebok	III		

Tyska.

<i>Calwagen-Nordgren</i> , Elementar och läsebok	1—4	<i>Hoffman</i> , Heute mir, morgen dir, ed. Rodhe	6, I
<i>Hjorth</i> , Grammatik	1—6, I—IV	<i>Heine</i> , Die Harzreise, ed. Rodhe ...	III
<i>Hjorth</i> , Övningsbok till den Tyska grammatiken	4, 5	<i>Schiller</i> , Die Jungfrau von Orleans... ..	IV
<i>Hjort och Heuman</i> , Tyska skrivövningar och brev.....	5, 6, I—III	* <i>Hjorth</i> , Vermischte Lektüre	IV
<i>Rodhe</i> , talövningar	6, I	* <i>Liliencron</i> , Zehn ausgewählte Novellen	III
<i>Auerbach</i> , Elementarkurs i tysk handstil	6	* <i>Budde</i> , Krambambuli und andere Geschichten, ed Rodhe	IV
<i>Rodhe och Kröger</i> , Läsebok	4, 5	<i>Goodwin</i> , Skriftliga uppgifter för mogenhetsexamen.....	III, IV
<i>Pederzani-Weber</i> , Auf rauhen Pfaden	5	<i>Hoppe</i> , Tysk-svensk ordbok, skoluppl.	
<i>Riehl</i> , Burg Neideck.....	II	<i>Hoppe</i> , Svensk-tysk ordbok, skoluppl.	

Engelska.

<i>Hammarberg och Zetterström</i> , Grammatik.. ..	4—6, I, II, R. III, R. IV	<i>Jespersen-Rodhe</i> , Engelsk läsebok för realskolan	5, 6, I, II
<i>Elfstrand</i> , Elementarbok.....	4, 5	<i>Rodhe</i> , Talövningar	II

	Klass o. ring		Klass o. ring
<i>Calwagen-Lindqvist</i> , Översättnings- övningar	5, 6, I, II, R. III, R. IV	<i>Werner</i> , Engelske Sange och Recita- tioner. Michaelsen, Köbenhavn...	IV
<i>Synge</i> , Great Deeds in English History, ed. Kock-Torn.....	L. III, L. IV	<i>Björkman</i> , William Shakespeare, Bon- nier	R. IV
<i>Chas Baker</i> , The ABC Guide to London I, III		<i>Beasley</i> , Writing for Reading, Lon- don: Jack	6, I
<i>Massey</i> , In the Struggle of life, ed. Afzelius	III	<i>Lindgren</i> , Engelsk-svensk ordbok. Skoluppl.	
<i>Falk</i> , Ordlista till Massey	III	<i>Wenström-Harlock</i> , Svensk-engelsk ordbok. Skoluppl.	
<i>Dickens</i> , David Copperfield, ed. Yoxall	L. IV		
<i>Behm</i> , Läsebok.....	III,		
„ Anmärkn. o. Ordlista till ovanst.	IV		

Franska.

<i>Bödtker och Höst</i> , Lärobok i Franska, ed. Malmberg.....	5, 6	<i>Wijkander</i> , Recueil de Poésies francai- ses. 2 uppl.	IV
<i>Ploetz</i> , Elementarbok, bearb. av. C. Löfving. 7 uppl.	II, III	<i>Phare</i> , Plan et Guide de Paris. Pe- tite Edition. Pharus Verlag. Berlin.	II, III
<i>Edström</i> , Kortfattad fransk språklära	III, IV	<i>Schulthess</i> , Fransk-svensk ordbok.	
<i>Halévy</i> , L'Abbé Constantin, ed. Ed- ström	III, IV	<i>Klint</i> , Fransk-svensk ordbok.	
<i>Augé et Petit</i> , Histoire de France. Cours Élémentaire. Larousse. Paris	III. IV	<i>Dalin</i> , Fransk-svensk ordbok.	

Historia.

<i>Grimberg</i> , Sveriges, Norges och Dan- marks historia för realskolan	1—6	<i>Boëthius</i> , Kulturhistorisk översikt av forn- tidens och medeltidens allmänna hi- storia	I
<i>Odhner-Hildebrand</i> , Fäderneslandets historia för gymnasiet	II—IV	<i>Hildebrand</i> , Stats- och samhällskunskap för gymnasiet.....	IV
<i>Hildebrand</i> , Svensk stats- och sam- hällskunskap för realskolan.....	6	<i>Rydfors</i> , Historisk läsebok	1, 2
<i>Pallin-Boëthius</i> , Allmän historia för realskolan	3—6	<i>Estlander</i> , Allm. hist. i berättelser ...	3—5
<i>Pallin-Boëthius</i> , Nyare tidens hist....	II—IV	* <i>Ekmark</i> , Läsebok till svenska historien	3—5
<i>Montelius och Hildebrand</i> , Kulturhistorisk översikt av forntidens och medeltidens svenska historia	I	* <i>Ekmark</i> , Läsebok till allm. historien	II—IV

Geografi.

<i>Carlson</i> , Skolgeografi, förra kursen...	1—5	* <i>Fehr</i> , Geografisk läsebok.	
<i>Carlson och Fagerlund</i> , Skolgeografi, andra kursen	6, I, II	* <i>Fagerlund och Falk</i> , Geografisk läse- bok.....	5

Filosofisk propedeutik.

<i>Larsson</i> , Psykologi	III—IV	<i>Borelius-Strömberg</i> , Logik	III—IV
----------------------------------	--------	---	--------

Matematik.

Klass o. ring	Klass o. ring
<i>Berg</i> , Räknelära för de allm. läroverken och flickskolor, omarb. av Hagström 1—4	<i>Josephson</i> , Rymdgeometri R. III—IV
<i>Möller, Larsson och Lundahl</i> , Lärobok i räkning för realskolan 5—6	<i>Collin</i> , Analytisk geometri..... R. III—IV
<i>Möller</i> , Algebra 5, I—IV	<i>Josephson</i> , Funktionslära för gymnasiet..... R. III—IV
<i>Asperén</i> , Geometri..... 4—IV	Logaritmtabeller av <i>Lindman</i> och <i>Mebius</i> II—IV
<i>Hagström</i> , Proportionslärans tillämpning på plangeometrien..... I—IV	* <i>Hellgren</i> , Metoder för lösn. af geom. problem R. IV
<i>Tham</i> , Planimetri..... I—IV	*Problemsamlingar.
<i>Ericsson</i> , Trigonometri ... R. II—IV, L. IV	

Biologi.

<i>Bohlin</i> , Hälsolära 1	<i>Bohlin</i> , Lärbok i biologi för realskolan, II. Botanik 1—5
<i>Bohlin</i> , Zoologi 2	<i>Lindman</i> , Botanikens första grunder... 6
<i>Boas-Haij</i> , Lärobok i djurrikets naturalhistoria 3—5	<i>Forsell-Skårman</i> , Lärobok i botanik I, III, IV
<i>Fischer</i> , Människokroppen och dess vård 6	<i>Krok och Almquist</i> , Svensk flora, I. 3—5
<i>Almquist-Andersson</i> , Lärobok i zoologi II—IV	

Fysik.

<i>Hellsten</i> , Experimentell fysik o. astronomi 4—5	<i>Moll</i> , Lärobok i fysik, förkortad upplaga L. I—L. IV
<i>Almquist och Otterborg</i> , Lärobok i naturkunnighet, II 6	<i>Sohlberg</i> , Astronomi..... 6, I
<i>Moll</i> , Lärobok i fysik R. I—R. IV	*Problemsamlingar i fysik... .. R. III—R. IV

Kemi och Geologi.

<i>Johansson och Magnusson</i> , Kemi och geologi för realskolan. Häfte I—III 5, 6	<i>Abenius</i> , Oorganisk kemi R. I—R. IV
--	--

4 b. Lärokurser.**Första klassen.**

- KRISTENDOM, 3 t. Biblisk historia (1 t.): gamla testamentet. Den kristna tros- och sedeläran (1 t.) sid. 1—58. Bibelläsning i anslutning till bibliska historien, företrädesvis 1—2 Mosebok samt Samuelsböckerna och 1 Konungaboken. Läsning ur Elisabet Lönroth, Bibliska gestalter. Kort översikt av kyrkoåret jämte kort framställning av svenska kyrkans högmässogudstjänst. Valda psalmer. — *Lindqvist. Bjurström. Lindqvist.*
- MODERSMÅLET, 5 t. Läsning av Lindwalls läsebok för första klassen jämte reproduktionsövningar, muntliga och ett par gånger skriftliga; sagoberättande; övningar att urskilja de viktigaste ordklasserna och satsdelarna; rättstavningsövningar. — *Wetterlundh.*
- TYSKA, 6 t. Första avdelningen i elementarboken jämte motsvarande delar av formläran; tillämpningsövningar i anslutning till lärobokens text. — *Wetterlundh.*

- HISTORIA, 2 t. Berättelser ur Nordens guda- och hjältesaga samt äldre historia med stöd av den antagna läseboken: fäderneslandets historia under forntiden och medeltiden intill år 1319. — *Lindqvist*. — *Bjurström*. — *Lindqvist*.
- GEOGRAFI, 2 t. Världsdelar och världshav efter globen jämte korta upplysningar om jordens form och rörelse; övningar att förstå och använda kartan; Sveriges geografi utförligare, Norges geografi och översikt av den Skandinaviska halvöns; Finland och Ryssland. — *Carlsson*.
- MATEMATIK, 4 t. Aritmetik: De fyra räknesätten med hela tal; någon övning i räkning med decimalbråk. Huvudräkning. — h. t. *Lindén*. *Fahlström*. — v. t. *Fahlström*.
- BIOLOGI, 2 t. Människokroppen; undersökning av levande växter: exkursioner. — *Sjögren*.

Andra klassen.

- KRISTENDOM, 3 t. Biblisk historia: nya testamentet, berättelserna 1—57. Den kristna tros- och sedeläran: sid. 61—120. Läsning ur E. Lönroth, Bibliska gestalter. Bibelläsning: Evangelierna. En översikt av kyrkoåret samt en kort framställning av svenska kyrkans gudstjänstordning. Valda psalmer. — h. t. *Lindqvist*. — v. t. *Lindqvist*—*Bjurström*—*Lindqvist*.
- MODERSMÅLET, 5 t. Läsning av Lindvalls läsebok II samt första delen av Fänrik Ståls sägner. Reproduktionsövningar, muntliga och skriftliga; sagoberättande samt framläggning av inlärd stycken i bunden form; form- och satslära i förening med satsanalys; rättstavningsövningar. — *Nilsson*.
- TYSKA, 6 t. Andra avdelningen av elementar- och läseboken jämte motsvarande delar av formläran; talövningar i anslutning till den lästa texten. — *Nilsson*.
- HISTORIA, 3 t. Fäderneslandets historia 1319—1611 jämte huvuddragen av Norges och Danmarks historia under samma tid. Berättelser ur Greklands och Roms saga under samma tid. — *Nilsson*.
- GEOGRAFI, 2 t. Öst- och Mellaneuropa. — *Carlsson*.
- MATEMATIK, 5 t. Aritmetik: läran om decimalbråk avslutad och repeterad. Av allmänna bråk addition, subtraktion och multiplikation. Metersystemet. Huvudräkning. — h. t. *Rosén*, *Vikström*, *Rosén*. — v. t. *Rosén*.
- BIOLOGI, 2 t. Zoologi: däggdjuren. Botanik, växtundersökning, exkursioner. — *Sjögren*.

Tredje klassen.

- KRISTENDOM, 3 t. Biblisk historia: nya testamentet: repetition av de viktigare av berättelserna 1—40 samt berättelserna 41—68. Bibelläsning: Apostlagärningarna noggrant genomgångna. Tros- och sedelära: läroboken sid. 123—155. Kort översikt av kyrkoåret samt svenska kyrkans högmässogudstjänst. Valda psalmer. — h. t. *Lindqvist*. — v. t. *Lindqvist*. *Bjurström*. *Lindqvist*.
- MODERSMÅLET, 6 t. Läsning av Lindvalls läsebok III och Fänrik Ståls sägner II; reproduktionsövningar; smärre uppsatser, utarbetade på lärorummet; framläggning av inlärd dikter; form-, sats- och interpunktionslära i förening med satsanalys; rättstavnings- och interpunktionsövningar. — h. t. *Mannfelt*. — v. t. *Carlsson*. *Mannfelt*.

- TYSKA, 6 t. Tredje avdelningen av elementar- och läseboken; det viktigaste av formläran genomgången; behöfliga delar av syntaxen i anslutning till den lästa texten; talövningar samt muntliga och skriftliga tillämpningsövningar. — h. t. *Mannfelt*. — v. t. *Emmelin*. *Mannfelt*.
- HISTORIA, 3 t. Fäderneslandets historia 1611—1718; allmän historia: forntiden efter läroboken samt Estlanders läsebok. — *Tessing*.
- GEOGRAFI, 2 t. Sydeuropa samt Brittiska öarna efter läro- och läseboken; översikt av Europa. — *Carlsson*.
- MATEMATIK, 5 t. Aritmetik: läran om bråk avslutad och repeterad; tillämpningsuppgifter. Enkel reguladetri och lättare procent- och ränteproblem. Huvudräkning. Geometri: förberedande mätningar och konstruktioner; de enklaste geometriska figurerna. — *Sjögren*.
- BIOLOGI, 2 t. Zoologi: fåglar och kallblodiga ryggradsdjur. Botanik: de högre växternas yttre organ, undersökning av levande växter jämte växtbestämning efter flora, exkursioner, växtinsamling. — *Sjögren*.

Fjärde klassen.

- KRISTENDOM, 2 t. Israels historia, meddelad i sammanhang med en översikt av gamla testamentets skrifter och under läsning av valda delar av desamma. Översiktlig framställning av den kristna tros- och sedelärens grundtankar i anslutning till första huvudstycket samt första och andra trosartikeln i Luthers lilla katekes. Valda psalmverser. En kort framställning av svenska kyrkans gudstjänstordning samt en översikt av kyrkoåret. Korta underrättelser ur den allmänna religionshistorien i sammanhang med Israels historia. — *Lindkvist*. *Bjurström*. *Lindkvist*.
- MODERSMÅLET, 4 t. Läsning och förklaring av stycken i läseboken samt av Snoilskys Svenska bilder. Repetition av det viktigaste av formläran samt noggrann genomgång av satsläran. Övningar i rättstavning och interpunktion. Elva uppsatser, varav 6 på lärorummet. — *Emmelin*.

Ämnen för uppsatserna:

1. Prinsessan på ärten. — 2. a) En promenad i Vänersborgs omgivning. b) Huru jag ämnar tillbringa tredagarslovet. — 3. a) Västergötland. b) Rike Per Krämare. — 4. a) De tolv feta galtarna (reproduktion med självständig uppfinning av ej upplästa partier). b) Sesam, öppna dig! — 5. a) Något om korstågen. b) Beskriv den lek, du tycker bäst om! — 6. a) En resa, som jag företagit. b) En brödkakas historia. c) Beskriv ett experiment över Archimedes' princip! — 7. Jesuiterorden. — 8. a) Bartholomeinatten. b) Några av de för hushållet viktigaste växterna. — 9. a) Jonas Alströmer. b) Huru tillverkar du en termometer? c) En vårdag på landet. — 10. — 11.

- TYSKA, 4 t. Styckena 1—30 i läseboken hava först noggrant analyserats, varvid formläran repeterats och det viktigaste av syntaxen inlärts. Därefter hava lärjungarna fått lära dem utantill, vilket de synes hava gjort med intresse och på en uppgiven tid av i medeltal 25 minuter per sida. Extemporerad översättning av andra stycken i läseboken. Översättning till tyska med användande av lexikon. Talövningar och hörövningar. Var tredje vecka en skriftlig översättning till tyska, varav 2 på lärorummet under v. t. — *Emmelin*.

- ENGELSKA, 5 t. Elementarboken styckena 1—50 jämte motsvarande delar av "Metodiska övningar" och "Översättningsövningar". Det viktigaste av formläran. — h. t. *Rosén*, *Vikström*, *Rosén*. — v. t. *Rosén*.

HISTORIA, 3 t. Fäderneslandets historia 1718—1809 jämte en kortfattad översikt av Danmark—Norges historia för samma tid; motsvarande delar i läseboken. Allmänna historien: medeltiden och nya tidens första tidevarv samt berättelser från samma tid i Estlanders läsebok. — *Emmelin*.

GEOGRAFI, 2 t. Asiens och Afrikas geografi. — *Carlsson*.

MATEMATIK, 5 t. Aritmetik och algebra: sifferbråk, sifferekvationer av första graden med en obekant jämte problem lösta dels med tillhjälp av aritmetiska metoden, dels med ekvationsmetoden. Geometri: läran om räta linjer, vinklar, trianglar och parallelogrammer: läran om cirkeln påbörjad; övningsatser. — h. t. *Rosén, Vikström, Rosén*. — v. t. *Rosén*.

BIOLOGI, 1 t. Zoologi: de ryggradslösa djuren. Botanik: växtundersökning och växtbestämning, exkursioner, insamling av 50 växter. — *Kemner*.

FYSIK, 2 t. De viktigaste egenskaperna hos kroppar i olika aggregationsformer, de enklaste maskinerna och det allmännaste av värmeläran. 1 undervisningstimme har varit utbytt mot 2 laborationstimmar varannan vecka med halva klassen och ha därvid följande försök utförts:

1. a) Bestämning av π ur förhållandet mellan cylinderns basyta och kvadraten på basytans radie; b) samt ur förhållandet mellan basytans omkrets och diameter. 2. Bestämning av en cylinders volym: a) ur produkten av basyta och höjd; b) genom vägning av det undanträngda vattnet. 3. Bestämning av: a) en stens specifika vikt; b) en korks specifika vikt. 4. Archimedes princip för en främmande kropp. "Provrörsfartyg" i a) vatten; b) sprit; c) glycerin; d) fotogen. 5. Bestämning av en stens viktförlust i a) vatten; b) sprit; c) glycerin samt den undanträngda vätskans vikt. 6. Lagen för kommunicerande kärl. 7. Bestämning av vikten av 1 liter luft. 8. Mätning av lungornas övertryck. 9. Undersökning av vilket som utövar det större trycket, den yttre luften eller en ca 2 m. hög vattenpelare. 10. Tyngdpunktsbestämningar. 11. Mätning av det tryck, som kan åstadkommas med hjälp av en velocipedpump. 12. Förfärdigandet av a) sprittermometer; b) kvicksilvertermometer. 13. Bestämning av mässings längdutvidgningskoefficient. 14. Isens smältvärme. 15. Vattens ångbildningsvärme. 16. Undersökning om kokpunktens beroende av trycket.

Martin.

Femte klassen.

KRISTENDOM, 2 t. Framställning av Jesu liv och verksamhet, meddelad i sammanhang med en översikt av nya testamentets skrifter och under läsning av valda delar av desamma. Översiktlig framställning av den kristna tros- och sedelärens grundtankar i anslutning till tredje trosartikeln samt de tre sista huvudstyckena i Luthers lilla katekes. Valda psalmer. — h. t. *Lindqvist*. — v. t. *Lindqvist, Bjurström, Lindqvist*.

MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av Tegnér's Fritiofs saga och Runebergs Älgskyttarna; referat samt framsägning av stycken i bunden form. Översikt av form- och satsläran. Rättstavnings- och interpunktionsprov. Elva skriftliga uppsatser, därav 9 på läroverket. — *Carlsson*.

Ämnen för uppsatserna:

- 1 (på läroverket). a) Vid Sikars brunn, b) Nordamerikanska frihetskriget. c) Vilka fördelar och olägenheter medföra floderna? — 2. Ångan i människans tjänst. — 3 (på läroverket). a) Holländska kriget. b) Västergötland. c) Petrus på Tjäderkulla berättar om det gamla geväret (Ur Älgskyttarna). d) Lantmannens arbete under sommaren och hösten. — 4 (på läroverket). a) Lapparna. b) Beskriv ett kemiskt försök. c) Fritiofs arv. (Efter Tegnér). d) En föreläsning. — 5 (på läroverket). a) Vår högmässogudstjänst. b) Floder och flodområden i Sydamerika. c) Beskriv en kyrko- eller skolbyggnad.

nad. d) Vinterns nöjen. — 6 (på läroverket). a) Fritiof kommer till Kung Ring. (Efter Tegnér.) b) Min julafton 1914. c) Redogör för innehållet i någon under julen läst saga eller berättelse. — 7 (på läroverket). a) Kyrkoåret. b) Napoleons tåg mot Ryssland 1812. c) Travtävlningarna i Vänersborg 1915. d) En vinterdag i skogen. e) Fritiof hos Angantyr. — 8. Befolkningen i Förenta staterna. — 9 (på läroverket). a) Huvudpunkterna i Jesu förkunnelse. b) Norrlands förnämsta naturtillgångar. c) En emigrant berättar om sina öden. d) Kanada. — 10. — 11.

TYSKA, 4 t. Sidorna 32—88 i Rodhe och Krögers läsebok samt 48 sidor av Auf rauhen Pfaden. Formläran repeterad. Det viktigaste av syntaxen. Talövningar, reproduktionsövningar, fraseologi, muntliga och skriftliga tillämpningsövningar. Var tredje vecka en skriftlig översättning till tyska, de flesta utarbetade på läroverket. — *Nilsson*.

ENGELSKA, 5 t. Styckena 35—57 i Elfstrands elementarbok; styckena 1—74 i Jespersen och Rodhes läsebok; formläran avslutad och repeterad; av syntaxen det viktigaste av artiklarna, adjektivet, pronomina, infinitiven och participet. Talövningar och andra tillämpningsövningar. — h. t. *Rosén*. *Vikström*. — v. t. *Rosén*.

FRANSKA (valfritt) 2 t. Omkring 35 sidor i Bödtker-Hösts lärobok jämte motsvarande grammatik. — h. t. *Mannfelt*. — v. t. *Nilsson*. *Mannfelt*.

HISTORIA, 3 t. Sveriges historia i sammanhang med Danmarks och Norges från 1809 till närvarande tid. Kort repetition av forntidens och medeltidens historia. Allmän historia från 1648 till närvarande tid. — *Carlsson*.

GEOGRAFI, 2 t. Australiens och Amerikas geografi. — *Carlsson*.

MATEMATIK, 4 t. Aritmetik och algebra: Ekvationer av första graden med en obekant jämte problem, särskilt ränteuppgifter, bolags-, arbets-, tal-, rörelse- och blandningsproblem. Multiplikation och division samt upplösning av enkla algebraiska uttryck. Geometri: Cirkeln avslutad. Övningsuppgifter. — h. t. *Rosén*. — *Vikström*. v. t. *Rosén*.

BIOLOGI, 2 t. Zoologi: repetition av ryggradsdjuren. Botanik: några fanerogama växtfamiljer och viktigare kulturväxter; typer för kryptogamernas huvudgrupper; växtinsamling. Exkursioner. — *Kemner*.

FYSIK, 1 t. Läran om magnetismen och elektriciteten. — h. t. *Lindén*. *Fahlström*. — v. t. *Fahlström*.

KEMI, 2 t. De viktigaste företeelserna inom den oorganiska kemien; det allmännaste av geologien: några vanliga mineral- och bergarter. — *Kemner*.

Sjätte klassen.

KRISTENDOM, 2 t. Bibelläsning: Apostlagärningarna. Kyrkohistoria: de viktigaste delarna av läroboken genomgångna med huvudvikten lagd på den äldsta kyrkans historia och reformationstiden. Valda psalmverser. Några av de viktigare religioner, med vilka kristendomen trätt i beröring. — *Wetterlundh*.

MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av svenska litteraturprov, huvudsakligen från senaste århundradet. Övningar i muntlig framställning; övningar att uppsätta enklare skrivelser av praktisk art. Nio uppsatser, därav sex på läroverket. — *Ewerth*.

Ämnen för uppsatserna:

1 (på läroverket). a) Beskriv ett ställe, där du vistats under sommaren. b) Ett besök i en fabrik. c) En familjefest i mitt hem. — 2. I skolan om morgonen före lektionernas början. — 3 (på läroverket).

- a) Karl V och reformationen. b) Vänersborgs omgivningar. c) Vid aftonlampan. (En bild från hemmet). — 4. Vad skulle du göra, om du vore millionär? — 5 (på läroverket). a) Vad vet du om Sveriges bergsbruk? b) Redogör i korthet för innehållet i sista sången i Nadeschda. c) Berätta något om en olyckshändelse, som du har bevittnat. — 6 (på läroverket). a) Jordbruket i Ryssland och dess binärningar. b) En sjöman berättar sina levnadsöden. c) Beskriv en eldsvåda. — 7. En dag efter läsningens slut. — 8 (på läroverket). a) Berätta något om Anna Maria Lenngrens liv och diktning. b) Gustav III:s ryska krig. c) En torgdag i Vänersborg. — 9. a) En skolbok berättar sin historia. b) Grunddragen av Sydamerikas fysiska geografi.

- TYSKA**, 3 t. (därav 2 t. gemens. med I). Heute mir, morgen dir sid. 1—61. Formläran repeterad. Syntax: artiklarna, konjunktiven, infinitiven, participet och prepositionerna. Talövningar. Övningar i översättning till tyska samt läsning av tysk stil. Nio skriftliga översättningar till tyska, därav sex på läroverket. Reproduktionsövningar. — *Ewerth*.
- ENGELSKA**, 4 t., därav 3 t. gemensamt med ring I. Jespersen-Rodhe, de 3 styckena William Shakespeare, *The Merchant of Venice* och Robert Clive. Talövningar i anslutning härtill. Beasley, 12 sidor. Hammarberg-Zetterström med tillämpningsövningar i Calwage-Lindqvist: det viktigaste av syntaxen. Muntliga reproduktionsövningar. Topografiska realia i anslutning till kartan över London. Genomgång av under läsåret skrivna 5 hemstilar och 8 skolstilar, av vilka senare 2 varit reproduktioner. — *Palmgren*.
- FRANSKA**, 2 t. Det huvudsakliga av formläran läst och repeterat; läseboken t. o. m. st. *Le petit berger*. Talövningar. — *Nilsson*.
- HISTORIA**, 4 t. Statskunskap: Grunddragen av den svenska statens författning och förvaltning samt av de sociala och ekonomiska förhållandena i Sverige. Fäderneslandets historia: repetition av nyare tiden med huvudvikt lagd på tiden efter 1809. Allmänna historien: repetition av nyare tiden, särskilt tiden efter 1815. — *Carlsson*.
- GEOGRAFI**, 2 t. Sammanfattande översikt av den allmänna geografien; i anslutning därtill de viktigare kulturländernas, företrädesvis Sveriges, geografi översiktligt behandlad, med särskilt framhållande av befolknings- och samhällsförhållanden, näringsliv, samfärdsmedel och kolonialväsen. — *Carlsson*.
- MATEMATIK**, 5 t. Aritmetik och algebra: uppgifter ur det praktiska livet, särskilt affärlivet; ekvationssystem av första graden, huvudsakligen med 2 obekanta, jämte problem; planimetriska och stereometriska uppgifter; kvadratrötter och enkla exempel på sammansatt ränta med användning av tabeller. Enkla diagram. Geometri: repetition; likformig avbildning. Enkel bokföring. — *Sjögren*.
- BIOLOGI**, 2 t. Människokroppen med hälsolära samt rusdryckernas och tobakens natur och verkningar; växternas levnadsförhållanden, livsföreteelser och inre byggnad. — *Kemner*.
- FYSIK**, 2 t. Optik; energibegreppet, fallrörelsen, kraftparallelogrammen, pendelrörelsen, friktionen, lutande planet, centralrörelsen; bostädernas uppvärmning och ventilation; meteorologi; astronomi; akustik. — h. t. *Lindén*. *Fahlström*. — v. t. *Fahlström*.
- KEMI**, 1 t. Organiska föreningar; torrdestillation och förbränning; metallurgi. — *Kemner*.

Första ringen.

Realgymnasiet.

- KRISTENDOM**, 2 t. Bibelläsning: valda delar av Apostlagärningarna samt Paulus' brev till filipperna. Kyrkohistoria: gamla tiden och medeltiden till § 46; i sammanhang med

framställningen av kyrkans grundläggning en återblick på nya testamentets uppkomst. Allmän religionshistoria. — *Wetterlundh*.

MODERSMÅLET, 3 t. Litteraturläsning: Kung Fjalar, Vapensmeden; stycken av Strindberg, Heidenstam, Lagerlöf, Fröding, Karlfeldt m. fl.; isländska sagor och eddasånger samt valda stycken av medeltidens svenska litteratur i anslutning till litteraturhistorien. Deklamation, föredrag och dispositionsövningar. Elva uppsatser, därav sex på läroverket. — h. t. *Lindqvist*. — v. t. *Lindqvist*. *Bjurström*. *Lindqvist*.

Ämnen för uppsatserna:

1 (på läroverket). a) Aposteln Paulus. b) Trymskvida. c) Den moderna egyptologiens uppkomst. d) Rotens omvandlingar. e) Bonden, mjölnaren och bagaren hjälpas åt att framställa en kaka bröd. — 2. a) Varför jag valde latin- eller reallinjen. b) En promenad i Vänersborgs omgivning. — 3 (på läroverket). a) Orsakerna till hedningarnas förföljelser mot de kristna. b) Perserkrigen och deras följder. c) Redogör för innehållet av en känd dikt! d) Ett åskväder. — 4. a) Livet är en strid. b) Kamratlivets uppfostrande betydelse. — 5 (på läroverket). a) Hedningarnas förföljelser mot de kristna. b) Karakteristik av någon av huvudpersonerna i "Vapensmeden". c) Augustus. d) Orsakerna till det romerska kejsardömets förfall. e) Vinterns nöjen. — 6 (på läroverket). a) En dag i skolan. b) Tysklands industri. — 7. a) En lovdag. b) En snöstorm. — 8 (på läroverket). a) Augustinus. b) Germanernas betydelse under medeltiden. c) Havets rörelser. d) En vinterdag i skogen. — 9. a) En landstormsövning. b) Huru jag tillbringar min söndag. — 10 (på läroverket) och 11 återstå.

TYSKA, 2 t. Heute mir, morgen dir, sid. 1—61, delvis extempore. Formläran repeterad. Syntax: artiklarna, konjunktiven, infinitiven, participet och prepositionerna. Talövningar. Elva skriftliga reproduktionsövningar eller översättningar till tyska, därav sju utarbetade på läroverket. — *Ewerth*.

ENGELSKA, 3 t., därav 2 t. tillsammans med L. I. Jespersen-Rodhe, de 3 styckena William Shakespeare, *The Merchant of Venice* och Robert Clive. Talövningar i anslutning härtill. Översättning extempore i form av preparation av nya läxan. Beasley, 12 sidor. Hammarberg-Zetterström med tillämpningsövningar i Calwage-Lindqvist: verbets syntax. Topografiska realia i anslutning till kartan över London. R. I dessutom 1 t. Verbets syntax utförligare. Muntliga reproduktionsövningar. Genomgång av under läsåret skrivna 6 hemstilar och 5 skolstilar, av vilka senare 2 varit reproduktioner. — *Palmgren*.

HISTORIA, 3 t. Kulturhistorisk översikt av forntidens och medeltidens allmänna och svenska historia. — *Brieskorn*.

GEOGRAFI, 2 t. Sammanfattande översikt av den allmänna geografin, Sveriges, Storbritanniens och Irlands, Tyska rikets samt Frankrikes geografi med särskilt framhållande av befolknings- och samhällsförhållanden, näringsliv, samfärdsmedel och kolonialväsen. — *Carlsson*.

MATEMATIK, 7 t. Algebra: de fyra räknesätten i hela tal och bråk, digniteter och kvadratrötter; ekvationer av första graden med en och flera obekanta, ekvationer av andra graden med en obekant; rotekvationer, problem. Geometri: repetition av den föregående kursen medelst övningssatser; transversaler och likformiga trianglar. Elva skriftliga uppsatser, därav sex på läroverket. — *Martin*.

BIOLOGI, 1 t. De fanerogama växternas organ; insamling av 50 växter. — *Kemner*.

FYSIK, 3 t. Vätskors, gasers och fasta kroppars mekanik; kurs i elementär astronomi. Räkneuppgifter. — *Martin*.

KEMI, 2 t. Inledande kurs; genomgång av väte, halogenerna, syre, svavel och kväve. — *Kemner*.

Latingymnasiet.

- KRISTENDOM, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Wetterlundh*.
 MODERSMÅLET, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Lindqvist*. *Bjurström*.
Lindqvist.
 LATIN, 6 t. Ponténs läsebok, sid. 86—89, 94—100, 187—212. Formläran och kasusläran.
 — *Tessing*.
 TYSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Ewerth*.
 ENGELSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet utom den särskilda timmen där.
 — *Palmgren*.
 HISTORIA, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Brieskorn*.
 GEOGRAFI, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Carlsson*.
 MATEMATIK, 5 t. Algebra: hela tal och bråk; kvadratrotutdragning och räkning med kvadratrötter; ekvationer och ekvationssystem av första graden jämte problem. Användning av rätvinkliga koordinater för studium av 1:sta-gradsfunktioner och funktionen $y = x^2$. Proportionslära. Transversaler och trianglars likformighet; repetition av den föregående geometrikursen. 11 uppsatser, varav 10 på läroverket. — *Sjögren*.
 BIOLOGI, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Kemner*.
 FYSIK, 2 t. Gemensamt med R. I men utan räkneuppgifter. — *Bolinder*.

Andra ringen.**Realgymnasiet.**

- KRISTENDOM, 2 t. Bibelläsning: valda delar av gamla testamentets profetiska böcker, företrädesvis Jesaja, och Paulus' brev till romarne; i sammanhang med bibelläsningen en återblick på Israels religiösa utveckling, särskilt profetismen. Kyrkohistoria: medeltiden avslutad samt nya tiden till § 70. Religionslära: kap. 1—29. Allmän religionshistoria. — *Wetterlundh*.
 MODERSMÅLET, 2 t. Läsning av valda stycken ur svenska litteraturen från nyare tidens början till 1763; motsvarande partier i litteraturhistorien; stycken ur nyare svensk samt ur dansk och norsk litteratur; övningar i muntlig framställning; elva uppsatser, därav sex på läroverket. — h. t. *Lindqvist*. — v. t. *Lindqvist*. *Bjurström*. *Lindqvist*.
 Ämnen för uppsatserna:
 1 (på läroverket). a) Renässansen i Italien. b) De geografiska upptäckterna. c) Italiens näringsförhållanden. d) Fosfor. e) Höstens behag och obehag. — 2. a) Johannes Messenius. b) En resa under sommaren. — 3 (på läroverket). a) Filip Melankton. b) Olaus Petri. c) Styrkan och svagheten hos den nederländska stormakten. d) Hemmets värde under uppväxtåren. — 4. Varför lära vi främmande språk? — 5 (på läroverket). a) Luther på Wartburg. b) Stiernhielms författarskap. c) Vilka fiender hade Gustav Vasa att bekämpa? d) Födans bearbetning i vår kropp. e) Livet är en strid. — 6 (på läroverket). a) Karl IX:s betydelse för Sverige. b) Förenta Staternas näringsliv. c) Tankar vid årsskiftet. — 7 (på läroverket). a) Jesuiterorden. b) Hakvin Spegel. c) Merkantilsystemet. — 8. a) Hovlivet i Versailles på Ludvig XIV:s tid. b) Den svenska nykterhetsrörelsen. c) Smak och lukt. — 9. a) En promenad i vårbrytningen. b) Om det bleve krig. c) Vilka fordringar böra ställas på en god tidning? — 10 (på läroverket) och 11 återstå.
 TYSKA, 2 t. Burg Neideck delvis extempore. Extemporerad läsning av andra författare. Formläran: rep. av det huvudsakligaste; Syntax: artiklarna, konjunktiven, infinitiven och participet. Talövningar. Elva skriftliga reproduktionsövningar eller översättningar till tyska, därav sju utarbetade på läroverket. — *Nilsson*.

- ENGELSKA, 3 t. — 2 t. tillsammans med L. II. Jespersen-Rodhe, Engelsk läsebok för realskolan sid. 43—47, 97—124 och 139—150, delvis extempore. Hammarberg-Zetterström med tillämpningsövningar i Calwagen-Lindqvist: syntaxen utom verbet. Muntliga reproduktionsövningar. Rodhes talövn. st. 8—15 med de 7 första frågorna och svaren till varje stycke. — R. II dessutom 1 t. Ytterligare tillämpningsövningar i Calwagen-Lindqvist och reproduktionsövningar. Genomgång av under läsåret skrivna 5 skolstilar och 6 hemstilar, av vilka 2 varit reproduktioner. — h. t. *Mannfelt*. — v. t. *Palmgren*. *Mannfelt*.
- FRANSKA, 4 t. Av Ploetz-Löfvings elementarbok: lektionerna 1—59, även de svenska styckena. Översättning av några sånger, vilka även uppspelats på grafon och sjungits. Talövningar; memorering av de franska styckena 41, 42 och 43 i Ploetz-Löfvings. Realia i anslutning till kartan över Paris. — *Palmgren*.
- HISTORIA, 3 t. Allmän historia 1500—1715 och fäderneslandets historia 1520—1718, båda i utförligare framställning. — *Brieskorn*.
- GEOGRAFI, 1 t. Österrike, Italien, Förenta staterna, Kina, Japan och Sverige såsom i föregående klass. — *Carlsson*.
- MATEMATIK, 6 t. Algebra: ekvationer och ekvationssystem av högre grad; maxima och minima; rötter; potenser; logaritmer; exponentialekvationer. Användning av rätvinkliga koordinater. Likformighetsläran avslutad; sammanfattande kurs i planimetri. Enkla trigonometriska beräkningar rörande plana figurer. Elva skriftliga uppsatser, därav 6 utarbetade på läroverket. — *Bolinder*.
- BIOLOGI, 2 t. Människokroppens organ, vävnader och fysiologi med utgångspunkt från celläran; i anslutning härtill hälsolära och det viktigaste om mikroorganismerna. — *Kemner*.
- FYSIK, 2 t. Värmeläran jämte grunddragen av meteorologien; läran om magnetism och elektrostatik. Frivilliga laborationsövningar en dubbeltimme varannan vecka. — *Bolinder*.
Vid laborationsövningarna hava utförts bestämningar av följande storheter:
1. Spec. vikten för fasta kroppar. — 2. 3. Spec. vikten för vätskor. — 4. Prövning av Boyles lag. — 5. Ytspänning med droppmetoden. — 6. Ytspänning med stigrörsmetoden. — 7. Längdutvidningskoefficienten för metaller. — 8. Ren sprits utvidningskoefficient. — 9. Undersökning av vattnets utvidning 0°—30°. — 10. Luftens utvidningskoefficient. — 11. Spec. värmets för fasta kroppar. — 12. Vattnets ångbildningsvärme. — 13. Smältpunkten hos naftalin (2 metoder). — 14. Luftens täthet vid 0° och 76 cm.s tryck. — 15. Mekaniska värmeekvivalenten.
- KEMI, 2 t. Återstående icke-metalliska grundämnen, alkalimetallerna, de alkaliska jordmetallerna, magnesium; i anslutning härtill viktigare mineral och bergarter; organisk kemi. — *Kemner*.
Frivilliga laborationsövningar en dubbeltimme varannan vecka: analys på negativa joner, syntetiska försök på de genomgångna metallerna; försök för att belysa kolhydratens natur och egenskaper. — *Kemner*.

Latingymnasiet.

- KRISTENDOM, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Wetterlundh*.
- MODERSMÅLET, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — h. t. *Lindqvist*. — v. t. *Lindqvist*. *Bjurström*. *Lindqvist*.
- LATIN, 6 t. Cæsar, De Bello Gallico, Bok V. Ovidius, Pyramus et Thisbe, Dædalus et Icarus, Orpheus et Eurydice, Orpei mors, Midas et Bacchus. Grammatik: formläran

- repeterad. Det allmännaste av syntaxen. Nio skriftliga översättningar, därav fem på läroverket. — *Ewerth*.
- TYSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Nilsson*.
- ENGELSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet utom den särskilda timmen där. — h. t. *Mannfelt*. — v. t. *Palmgren*. *Mannfelt*.
- FRANSKA, 4 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Palmgren*.
- HISTORIA, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Brieskorn*.
- GEOGRAFI, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Carlsson*.
- MATEMATIK, 4 t. Läran om kvadratrötter avslutad; ekvationer av andra graden med en och flera obekanta, ävensom av högre grad jämte tillämpningar, särskilt på planimetriska uppgifter, plangeometrin avslutad; någon användning av rätvinkliga koordinater. Elva skriftliga uppsatser, av vilka sex utarbetats på läroverket. — h. t. *Lindén*. *Fahlström*. — v. t. *Fahlström*.
- BIOLOGI, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Kemner*.
- FYSIK, 1 t. Värmeläran jämte grunddragen av meteorologien. — h. t. *Lindén*. *Fahlström*. — v. t. *Fahlström*.

Tredje ringen.

Realgymnasiet.

- KRISTENDOM, 2 t. Bibelläsning. Valda delar av evangelierna, företrädesvis Johannes' evangelium, och Paulus' första brev till korintierna; i sammanhang med bibelläsningen en översikt av Jesu liv och verksamhet. Kyrkohistoria: nya tiden avslutad. Religionslära: kap. 7—9. Allmän religionshistoria. — *Wetterlundh*.
- MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av valda stycken ur svensk litteratur från 1763 till tiden omkring 1820 i sammanhang med motsvarande delar av litteraturhistorien; läsning av utländska författare i mönstergill svensk översättning samt av dansk och norsk litteratur. Föredrag, diskussions- och deklamationsövningar. Nio uppsatser, därav fem på läroverket. — *Brieskorn*.

Ämnen för uppsatserna:

- 1 (på läroverket). a) Ortodoxismen. b) Olika synpunkter på Bellmans diktning. c) Karl XII:s politik åren 1700—1708. d) Med vilken av de krigförande makterna bör Sverige sympatisera? e) Den senaste solförmörkelsen. f) Växternas olika sätt att övervintra. g) Är världsfreden möjlig? 2. a) De viktigaste Karl XII:s-problemen. b) Vår flottas uppgifter i händelse av krig. c) Är vår tids myckna tidningsläsande till övervägande skada eller gagn? 3. a) Kellgrens utveckling. b) Fredrik II. c) Årstidernas växling, en bild av människolivet. 4. (på läroverket): a) Neologien. b) Kritik över kritiker. c) Upplysningens fel och förtjänster. d) Elektrisk kraftöverföring. e) Kvikksilver. f) Sinnesorganens utveckling hos ryggradsdjuren. g) Musikens överlägsenhet över de andra sköna konsterna. — 5 (på läroverket). a) Vilken är den gustavianska tidens största skald? b) Var frihetstiden en lycklig tid för Sverige? c) Djurens vård om sin avkomma. d) Orsaker till att ett folk blir segerrikt i krig, e) Europa efter den kommande freden — enligt centralmakternas och enligt de allierades önskan. f) Nyttan av resor. — 6. a) Jämförelse mellan Franzéns och Wallins litterära utveckling. b) Karaktäristik av Gustav III. c) Snöns betydelse. — 7 (på läroverket). a) Swedenborg. b) Karaktäristik av nyromantiken. c) Skräckväldet. d) Telefonen. e) Encelliga djur. f) Den som köper dyrt, köper billigt. g) Om vi få krig . . .! — 8. — 9.

- TYSKA, 2 t. Die Harzreise, delvis extempore. Grammatiken repeterad. Övningar i översättning till tyska. Talövningar. Stilar och uppsatser, tillsammans 9, därav 4 på läroverket. — h. t. *Mannfelt*. — v. t. *Nilsson*. *Mannfelt*.

- ENGELSKA, 2 t. Massey, sid. 39—83 med undantag av kap. 13 och 14. Talövningar i anslutning till texten. Översättning extempore: mest i form av preparation av nya läxan. Hammarberg-Zetterström med tillämpningsövningar i Calwagen-Lindqvist: genitiven och dativen i syntaxen, grammatik för övrigt i anslutning till läsårets stilar. Genomgång av under läsåret skrivna 5 hemstilar och 4 skolstilar (av vardera kategorien 1 uppsats). — *Palmgren*.
- FRANSKA, 4 t. Av Ploetz: lektionerna 60—76, 78, 82, 86—91; av de motsvarande svenska styckena endast 74—76, 78 och 82. Edström: regelbundna och oregelbundna verb samt §§ 205—212; för övrigt behövlig syntax i anslutning till texterna. Textläsning: Halévy, de 26 första sidorna; extempore Augé-Petit, sid. 29—38, vilka läxvis repeterats; ett par kortare prosastycken, vilka även uppspelats på grafofon. Talövningar: memorering av st. 8, 17 och 25 i "läseboken" i Ploetz. Topografiska re-
alia i anslutning till kartan över Paris. — *Palmgren*.
- HISTORIA, 3 t. Fäderneslandets historia 1718—1844 i utförligare framställning och med särskild vikt lagd på den inre utvecklingen jämte det viktigaste av de skandinaviska grannländernas historia under samma tid ävensom allmänna historien 1715—1848, behandlad i likhet med fäderneslandets. — *Brieskorn*.
- FILOSOFISK PROPEDEVTIK, 1 t. Logiken. Förståndslivets psykologi påbörjad. — *Emmelin*.
- MATEMATIK, 6 t. Serier, sammansatt ränta. Plantrigonometrin avslutad. Studium av funktioner och deras derivator. Maximum- och minimumproblem. Sanna värdet av obestämda uttryck. Beräkning av tangenter, normaler och assymptoter till kurvor i planet. Stereometri. Analytiskt geometrisk behandling av räta linjen och cirkeln. Elva skriftliga uppsatser, därav sex på läroverket. — *Bolinder*.
- BIOLOGI, 2 t. Jämförande framställning av djurrikets organografi och embryologi samt i samband därmed de viktigaste paleontologiska typerna; växternas fysiologi och det viktigaste om deras vävnader. — *Kemner*.
- FYSIK, 4 t. Elektrodynamik; akustik; optik till och med enkla optiska instrument. Nio skriftliga uppsatser, därav 4 utarbetade på läroverket. Frivilliga laborationsövningar en dubbeltimme varannan vecka. — *Bolinder*.
- Vid laborationsövningarna hava utförts bestämningar av följande storheter:
1. Ytspänning medels droppmetoden. — 2. Ytspänning med stigrörsmetoden. — 3. Prövning av Coulombs lag. — 4. Tangentbussolens reduktionsfaktor medels knallgasvoltametern. — 5. Olika tråders motstånd medels Wheatstones brygga. — 6. Temperaturkoefficienten för koppar. — 7. Inre motståndet i ett galvaniskt element. — 8. Elektromotoriska kraften för ett galvaniskt element. — 9. Konstanten i Joules lag. — 10. En glödlampas och en metalltrådslampas effekt. — 11. Ljudets hastighet i luft medels resonansrör. — 12. Svängningstalet för en stämgafl. — 13. Olika ljuskällors styrka. — 14. Prövning av reflektions- och brytningslagarna. — *Bolinder*.
- KEMI, 2 t. 3-atomiga jordmetaller och tunga metaller; mineral och bergarter i anslutning därtill. Frivilliga laborationsövningar en dubbeltimme varannan vecka: Syntetiska försök på de genomgångna metallerna. — *Kemner*.
- Latingymnasiet.*
- KRISTENDOM, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Wetterlundh*.
- MODERSMÅLET, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Brieskorn*.
- LATIN, 6 t. Cæsar: De Bello Gallico Liber I från kap. 15; Livius: Liber XXIII kap. 1—14; Ovidius: Phaëton: 171—237, Pyramus et Thisbe, Dædalus et Icarus, Orpheus et Eurydice, Narcissus, Quatuor ætates. Grammatik i sammanhang med textläsningen

- och skrivningarna. Metrik, mytologi och antikviteter i den mån det krävts för textläsningen. 15 skriftliga översättningar från latin, därav 8 på läroverket. — *Tessing*.
- GREKISKA, 7 t. Elementarboken: st. 1—11, 13—14, 16—17, 21—30. Läseboken: sid. 1—14. Formläran: det viktigaste. Syntax: behövlige delar meddelade muntligt och med hänvisning till läroboken. — *Tessing*.
- TYSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — h. t. *Mannfelt*. — v. t. *Nilsson*. *Mannfelt*.
- ENGELSKA, 2 t. — 1 t. gemensamt. Massey sid. 38—69; extempore Synge sid. 25—43; talövningar. Icke-grekerna dessutom 1 t. Behm sid. 1—44; extempore Synge sid. 56—65. — h. t. *Mannfelt*. — v. t. *Rosén*. *Mannfelt*.
- FRANSKA, 4 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Palmgren*.
- HISTORIA, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Brieskorn*.
- FILOSOFISK PROPEDEVTIK, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Emmelin*.
- MATEMATIK, 4 t. Algebra: Ekvationssystem av högre grad med tillämpningar; användning av rätvinkliga koordinater för studium av enkla funktioner; maxima och minima; rötter i allmänhet, potenser, logaritmer, exponentialekvationer; aritmetiska och geometriska serier. Geometri: geometriska tillämpningsuppgifter; trigonometri. Elva skriftliga uppsatser, därav sex på läroverket. — h. t. *Lindén*. *Fahlström*. — v. t. *Fahlström*.
- BIOLOGI, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Kemner*.
- FYSIK, 2 t. Läran om magnetism och elektricitet; akustik; optiken påbörjad. — h. t. *Lindén*, *Fahlström*. — v. t. *Fahlström*.

Fjärde ringen.

Realgymnasiet.

- KRISTENDOM, 2 t. Repetition av de föregående ringarnas kurser. — *Wetterlundh*.
- MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av valda stycken av svenska litteraturen efter tiden omkring 1810 i sammanhang med genomgående av 1800-talets litteraturhistoria. Dispositionsövningar. Kort översikt över svenska språkets utveckling. Diskussions- och deklamationsövningar. 7 uppsatser, därav 4 på läroverket. — *Brieskorn*.

Ämnen för uppsatserna:

1 (på läroverket). a) Svenska kyrkans missionsverksamhet bland icke kristna folk. b) Stagnelius livs-åskådning. c) 1848 års händelser i Frankrike. d) Vad innebär det nu pågående världskriget? e) Om sol- och månförmörkelser. f) Djurens olika försvarsmedel. g) Den hundraåriga fredens betydelse för Sverige. — 2. a) Vikten av försvarsfrågans lösning i vårt land. b) Jämförelse mellan den skandinaviska och den apenninska halvön. c) Vad menas med en god kamrat? — 3. a) Fransk politik efter 1870—71. b) Tegnér's Svea som tidsbild. c) Vad har Sverige förlorat genom emigrationen? — 4 (på läroverket). a) Påvedömet's uppkomst och utveckling. b) Den dramatiska litteraturen i Sverige. c) Vilka faror hota Sveriges framtid? d) Optiska brytningsfenomen i atmosfären. e) Svavel och några av dess viktigaste föreningar. f) Helgräsen och deras ekonomiska betydelse. g) Nykterhetsfrågans nuvarande ställning i Sverige. — 5 (på läroverket). a) Återblick på medeltidens märkligaste kyrkohistoriska företeelser. b) Karaktäristik av de s. k. känsloskalderna. c) Sverige och storindustrin. d) Finns det några utsikter till skandinavismens återupplivande? e) Födans tuggning, dennas betydelse och de därvid verksamma organen. f) Olika slag av brännmaterial. g) Vad stort sker, sker tyst. — 6. a) Runebergs storhet. b) Med vad rätt kallas Ludvig den XIV den store? c) Donau. — 7 (på läroverket). a) Reformationsarbetet i Sverige. b) Olika skeden i Strindbergs utveckling. c) Synoptiska kartor. d) Förvittringen. e) Kroppstemperaturens reglerande. f) Nyttan av latinstudiet. g) Flygkonsten i Sverige för närvarande. h) Kan kamratskap urarta?

- TYSKA, 2 t. Die Jungfrau von Orleans, sid. 1—60. Dessutom extemporerad läsning av andra texter. Övningar i översättning till tyska. Fraseologi och grammatik i an-

- slutning till de behandlade texterna och skriftliga övningarna. Talövningar. Uppsatser och stilar, tillsammans 7, därav 5 på läroverket. — *Nilsson*.
- ENGELSKA, 4 t. Behm: Charles Gordon; Lispeth; avdelningarna II och III i *Three Men in a Boat*. Werner, Hamlets Soliloquy, allsidigt behandlad. Extempore i Behm och Werner, härtill talövningar. Hammarberg-Zetterström med tillämpningsövningar i Calwage-Lindqvist: huvudsakligen verbets syntax. Genomgång av under läsåret skrivna 4 hemstilar (därav 1 uppsats) och 3 skolstilar. — *Palmgren*.
- FRANSKA, 4 t. Halévy, sid. 31—63. Augé-Petit, 9 valda sidor. Wijkander, 14 sidor med grafon till le Chêne et le Roseau, marseljäsen och l'Epave. Extempore i Halévy och Augé-Petit, även skriftligt. Talövningar i anslutning till några stycken i Augé-Petit. Edströms språklära: några viktigare partier. Repetition av topografiska realia. — *Palmgren*.
- HISTORIA, 3 t. Färderneslandets historia och den allmänna historien till våra dagar såsom i föregående ring; grundragen av de viktigare kulturländernas nuvarande författning i samband med historien ävensom Sveriges nuvarande författning och förvaltning i särskild framställning samt repetition av de tre högsta ringarnas kurs i svensk och allmän historia. — *Brieskorn*.
- FILOSOFISK PROPEDEVTIK, 1 t. Logiken. Psykologi: läran om känslor och viljelivet. — *Emmelin*.
- MATEMATIK, 6 t. Fortsatt användning av begreppet derivata på enkla geometriska uppgifter. Analytisk geometri; ellipsen, hyperbeln och parabeln. Repetition av förut i ringarna genomgångna kurser. 9 skriftliga uppsatser, därav 5 utarbetade på läroverket. — *Martin*.
- BIOLOGI, 1 t. De viktigaste kryptogama typerna; repetition. — *Sjögren*.
- FYSIK, 3 t. Optiken avslutad; geodynamik; sammanfattande repetition. 7 skriftliga uppsatser, därav 4 utarbetade på läroverket. — *Martin*.
- KEMI, 2 t. Teoretisk kemi; repetition. — *Sjögren*.

Latingymnasiet.

- KRISTENDOM, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Wetterlundh*.
- MODERSMÅLET, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Brieskorn*.
- LATIN, 6 t. Livius XXIII: kap. 1—32. Horatius: valda oden, tillsammans 600 verser. Repetitioner, kursiv läsning, antikviteter och mytologi i sammanhang med textläsningen. Grammatiken repeterad. Tolv översättningar till svenska, därav 7 på läroverket. — *Ewerth*.
- TYSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Nilsson*.
- ENGELSKA, 2 t. Behm sid. 44—108; Werner, 4 sånger; extempore Synge sid. 25—50 samt Dickens, David Copperfield sid. 1—18; talövningar. — h. t. *Mannfelt*. — v. t. *Palmgren*. *Mannfelt*.
- FRANSKA, 4 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Palmgren*.
- HISTORIA, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Brieskorn*.
- FILOSOFISK PROPEDEVTIK, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Emmelin*.
- MATEMATIK, 5 t. Aritmetiska och geometriska serier avslutade; sammansatt ränta; stereometri; grafisk konstruktion av kurvor. Hela matematikkursen repeterad. Tio skriftliga uppsatser, därav sex på läroverket. — h. t. *Lindén*. *Fahlström*. — v. t. *Fahlström*.

BIOLOGI, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Sjögren*.
 FYSIK, 2 t. Optik; sammanfattande repetition. — *Bolinder*.

5. Nya läroböcker.

Under läsåret hava följande nya läroböcker *definitivt* införts:

I Fysik: Moll T., Lärobok i fysik del V i ring R. IV.

Försöksvis hava införts:

I Kristendom: Erkki Kaila, Kristlig religionslära till ledning för skolundervisning. I ring II och därefter successivt i följande ringar.

6. Undervisning i välskrivning

har meddelats efter Holmqvistska metoden och omfattat följande kurser:

Klass 1, 2 t. Lilla och stora alfabetet; skrivning av medelstor stil.

„ 2, 2 t. Skrivning av medelstor och mindre stil.

„ 3, 1 t. Skrivning av mindre och större stil. — *Edström*.

7. Undervisningen i teckning.

Läroböcker och undervisningsmateriel.

“Lärobok i geometrisk konstruktionsritning för de allm. läroverken“ av P. Henriques;
 “Pennteckningsstudier“ av O. Lindberg; övningsblad i akvarellmålning; klotsar av glas och trä; tillämningsmodeller av trä för linearritning och frihandsteckning; diverse gipser från Tekniska skolans i Stockholm gipsgjuteri; diverse varor av porslin, terracotta och lera: husgerådssaker och verktyg; uppstoppade fåglar; pressade växter.

Övningskurser.

Realskolan.

Klass 1, 1 t. Frihandsteckning: inledande övningar; enkel konturteckning efter föremål ur den för lärjungarna närmast bekanta verkligheten; teckning ur minnet; lättare övningar i färgläggning med kriter och vattenfärger. Hemritningar.

Klass 2, 1 t. Frihandsteckning: konturteckning efter enkla husgerådssaker och dylikt samt växtblad; teckning ur minnet; konturteckning på svarta tavlan; övningar i färgläggning med vattenfärg och enkel skuggning; penselteckning; frivilliga hemritningar.

Klass 3, 2 t. Frihandsteckning: konturteckning efter föremål samt ur växt- och djurvärlden; teckning ur minnet; kartritning; färgläggning med vattenfärger och enkel skuggövning; penselteckning.

Klass 4, 2 t. Frihandsteckning: konturteckning som i föregående klass; teckning av enkla mönster; lättare stiliseringsövningar; kartritning; blomsterstudier; teckning ur minnet; övningar i skuggning och färgläggning. — Linearritning: förberedande övningar i ritinstrumentens användning; plana geometriska konstruktioner i anslutning till den geometriska kursen.

Klass 5, 2 t. Frihandsteckning: de allmännaste grunderna för perspektivbildens uppkomst; perspektivisk konturteckning och skuggning efter olika föremål; perspektivteckning ur minnet; färgläggning. Linearritning: fortsatta övningar i plana geometriska konstruktioner såsom i föregående klass, även omfattande kroklinjer; skalors uppritande och användning; de första grunderna i projektionsritning, tillämpade på enkla modeller i given skala.

Klass 6, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk konturteckning och skuggning efter enskilda föremål eller mindre grupper av sådana; teckning och skuggning med svartkrita och färgkritor efter uppstoppade fåglar. Linearritning: några enklare uppgifter på likformig avbildning samt konstruktion av kroklinjer i anslutning till den geometriska kursen; parallellperspektiv; krokiteckning samt uppmätning och uppritning i given skala av enklare möbler.

Gymnasiet.

Ring I, 2 t. (gemensamt med klass 6). Frihandsteckning: perspektivisk teckning efter enkla föremål jämte lättare skuggning; färgbehandling med akvarellfärger och pastellkritor; pennteckning i tusch. Linearritning: grunderna av projektionsläran med tillämpningar; övningar i ytutbredning.

Ring II, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk teckning samt skuggning efter enskilda föremål eller mindre grupper av sådana; teckning och skuggning med svartkrita och kol efter uppstoppade djur; färgbehandling med akvarellfärger och pastellkritor; pennteckning i tusch. Linearritning: övningar i ytutbredning samt i uppritning av solida figurers plana skärningar; tillämpningsövningar.

Ring III, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk teckning jämte färgläggning i olika manér efter enskilda föremål eller mindre grupper av sådana: akvarellmålning; pennteckning i tusch. Linearritning: kortfattad översikt av skugglärans grunder i sammanhang med några enkla rit- och laveringsövningar; fria tillämpningsövningar.

Ring IV, 2 t. Frihandsteckning: övningar av samma art som i närmast föregående ring samt dessutom för mera försigkomna lärjungar uppgifter, som avse fortsatta studier. Linearritning: kortfattad översikt av perspektivlärans grunder jämte ritning efter föremål ur verkligheten.

Frivillig teckning

har ägt rum tre timmar i veckan. Antalet däri deltagande lärjungar utgjorde under höstterminen 37 och under vårterminen 45. Under den frivilliga teckningen hava lärjungarne satsats som under de obligatoriska teckningstimmarne. — *Edström.*

8. Undervisning i sång och instrumentalmusik.

A) Musikens teori och sång.

Sångklass 1 (lärjungar i klass 1). Torsd. 12—12,45 och lörd. 9,50—10,35. Elementarsång: allmän musikteori, tonbildnings-, tonträfnings- och taktövningar. Körsång: stycken ur "Ny normalsångbok" av E. Åkerberg m. fl.; koraler.

„ 2 (lärjungar i klass 2). Månd. 9,50—10,35 och Torsd. 9,50—10,35. Elementar och körsång lika med sångklass 1.

Sångklass 3 (lärjungar i kl. 3, 4 o. 5). Tisd., Torsd. och lörd. 2,⁴⁵ — 3,³⁰. Elementarsång, se sångklass 1. Körsång: Unisona sånger ur A. Tegnér's "Sjung, svenska folk" samt fyrstämmiga sånger ur Sv. Skolkvartetten, samlingar 1 och 2. Denna sångklass har övats på två avdelningar, dels var för sig, dels gemensamt samt dessutom tillsammans med sångklass 4 på onsdagar, varvid i regel timantalet dock ej överstigit 2 i veckan för respektive avdelningar.

„ 4 (lärjungar i ring I, II, III, IV). Onsd. 2,⁴⁵—3,³⁰. Körsång lika med föreg.
Sångklasserna 1 och 2 utgöra den lägre köravdelningen, sångklasserna 3 och 4 den högre.

B) Instrumentalmusik

har övats tisd. och fred. 5,³⁰—7. Undervisning har meddelats i violin-, piano- och orgel-spelning. Följande arbeten ha använts: Hennings, Sitts och Aulins violinskolor, Etuder av Kayser, Hirsch's bibliotek för violinister, Bocklets och Wolfardt's pianoskolor, Czerny's etuder, Sonatinér, samlade och utgivna av Kleinmichel, Lunds orgelharmoniumskola, orgelalbum av Hägg m. fl., Lagergrens orgelskola m. m. Vid samspelning ha inövats stycken för piano, orgel och violintrio m. m.

9. Undervisningen i gymnastik och vapenövning.

A) Gymnastik och fäktning.

1. Lärjungarnas antal och fördelning.

Termin	Antal i gymn. deltagande		Fördelning i gymnastik-avdelningar				Fördelning i fäktavdelningar		Antal lärjungar
	i de sex lägre klasserna	i gymnasium	I. avdeln. kl. 1—3	II. avdeln. kl. 4, 5, 6, ring I	III avdeln. ring II, III, IV	Svagaavdeln. kl. 1—6	I. avdeln. ring I och kl. 6	II. avdeln. ring II och III	
Höstterminen 14	115	81	57	58	52	14	20	32	196
Vårterminen 15	115	79	59	57	52	8	18	32	194

Lärjungarnas fördelning såväl i gymnastik som fäktning har skett klassvis.

Befrielse från deltagande i florettfäktning under hela läsåret har på anhållan beviljats lärjungarna i ring IV.

Svagaavdelningen har varit delad på en, de övriga gymnastikavdelningarna på sex troppar.

Från deltagande i gymnastikövningarna ha under höstterminen varit befriade 15 och under vårterminen 18 lärjungar.

Tabellarisk uppgift å antalet lärjungar, som på grund av nedanstående orsaker icke deltagit i de ordnade kroppsövningarna eller hänvisats till särskild avdelning eller rote för svagare lärjungar.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Termin, klasser och ringar	Sjukdomar												Andra orsaker	Summa	Hela antalet närvarande lärjungar
	I syn- och hörselorganerna	I nervsystemet	I cirkulationsorganerna	I andedräktsorganerna	I matmältningsorganerna	I urin- och könsorganerna	I rörelseorganerna och bensystemet	Medfödd misbildning	Tarmbräck	Allmän svaghet	Andra sjukdomar	Summa			
<i>Vårterminen 1914.</i>															
Icke deltagande:															
klasserna 1—6	—	—	—	2	—	—	2	—	2	—	1	7	—	7	112
ringarna I—IV.....	—	—	7	4	—	1	—	—	1	—	1	14	—	14	91
Summa	—	—	7	6	—	1	2	—	3	—	2	21	—	21	203
Hänvisade till svagavdelning eller svagrote:															
klasserna 1—6	—	—	—	—	—	—	3	—	2	—	—	5	—	5	—
ringarna I—IV.....	—	—	2	1	—	—	1	—	—	1	2	7	—	7	—
Summa	—	—	2	1	—	—	4	—	2	1	2	12	—	12	—
<i>Höstterminen 1914:</i>															
Icke deltagande:															
klasserna 1—6	—	—	1	2	—	—	2	—	1	—	—	6	—	6	115
ringarna I—IV.....	—	—	3	3	—	—	—	—	2	—	1	9	—	9	81
Summa	—	—	4	5	—	—	2	—	3	—	1	15	—	15	196
Hänvisade till svagavdelning eller svagrote:															
klasserna 1—6	—	—	1	—	—	—	4	—	3	—	—	8	3	11	—
ringarna I—IV.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	3	—	3	—
Summa	—	—	1	1	—	—	4	—	3	1	1	11	3	14	—

Tabellen anger förhållandet vårterminen den 1 februari och höstterminen den 15 september.

Antalet av i gymnastikövningarna icke deltagande lärjungar har under vårterminen minskats med 4 och under höstterminen minskats med 6.

Antalet av till svagavdelning eller svagrote hänvisade lärjungar har under vårterminen minskats med 1 och under höstterminen ökats med 2.

De olika arterna av fall under rubriken "andra sjukdomar" äro: under vårterminen för icke deltagande: blodbrist 1, skrofler 1, samt för till svagrote hänvisade: blodbrist 2; — under höstterminen för icke deltagande: blodbrist 1, samt för till svagrote hänvisade: blodbrist 1.

De allmännast förekommande fallen under rubriken "andra orsaker" äro: under vårterminen för till svagrote hänvisade: mindre försigkommen 3 och under höstterminen 3.

Övningstider.

Gymnastik och fäktning hava övats under nedanstående tider:

Dagar	8,55—9,40	9,50—10,35	1,50—2,35	2,45—3,30
Måndag	I gymn.-avdeln.	II gymn.-avdeln.	III gymn.-avdeln.	Svagavdeln.
Tisdag	— — — —	I " "	I fäkt-avdeln.	II fäkt-avdeln.
Onsdag	— — — —	II " "	III gymn.-avdeln.	Svagavdeln.
Torsdag	I gymn.-avdeln.	III " "	II " "	" "
Fredag	— — — —	I " "	I fäkt-avdeln.	II fäkt-avdeln.
Lördag	— — — —	II " "	— — — —	III gymn.-avdeln.

1. Under vintermånaderna ha i regel hela lektionstimmen ägnats åt pedagogisk gymnastik. Några lektioner hava utbytts mot skridskoåkning, skidlöpning, utmarscher samt lekar i gymnastiksalen.

Under vår- och höstmånaderna hava i regeln övningarna omväxlande bedrivits inom- och utomhus.

2. I och för fäktning hava gymnasiet I, II och III ringar samt klass 6 varit uppdelade i 2 fäktavdelningar, som vardera övats 2 timmar i veckan. Den lägre avdelningen, ring I och klass 6 har genomgått det omedelbara enkla anfallet i förening med marscher samt en del av det medelbara. Den högre avdelningen, ring II och III, har genomgått det omedelbara sammansatta och en del av det medelbara anfallet i 3 vapenrörelser i förening med marscher, varjämte fri kontrafäktning övats av de mer försigkomna.

3. Övningarnas inflytande på lärjungarnas kroppsutveckling och hälsotillstånd har varit gott.

Vänersborg i april 1915.

A. T. Warodell,
vik. Gymnastiklärare.

B) Skjututbildningsövningar.

Övningarna voro inställda år 1914.

Den 4 December hade läroverket nöjet mottaga besök av H. H. Eforus, Biskopen m. m. D:r Hj. Danell.

B. Lärarne.

10. Lärarnes tjänsteåligganden under höstterminen 1914.

Rektor *A. Emmelin*:

Modersmålet i 4	4 t.
Tyska i 4	4 ”
Historia i 4	3 ”
Fil. proped. i IV	1 ”
” i III	1 ”
Svenska och tyska skripta i 4.	= 13 t.

Lektor *S. Tessing*:

Latin i L. III	6 t.
” i L. I	6 ”
Grekiska i L. III	7 ”
Historia i 3	3 ”
Latinska skripta i L. III.	= 22 t.

Klassföreståndare i L. I.

Lektor *E. M. Haller*:

Tjänstledig från höstterminens början,
avled den 7 januari 1915.

Lektor *J. F. Palmgren*:

Engelska i R. IV	4 t.
” i R. III	2 ”
” i I och 6	2 ”
” i R. I och 6	1 ”
” i 6	1 ”
Franska i IV	4 ”
” i III	4 ”
” i II	4 ”
Engelska skripta i R. IV, R. III, R. I och 6.	= 22 t.

Klassföreståndare i IV.

Lektor *E. G. Bolinder*:

Matematik i R. III	6 t.
” i R. II	6 ”
Fysik i L. IV	2 ”
” i R. III	4 ”
” i R. II	2 ”
Friv. laborationer i Fysik i R. III 1 ”	
” ” ” i R. II 1 ”	= 22 t.
Matematiska skripta i R. III och R. II.	
Fysikaliska skripta i R. III.	

Klassföreståndare i R. III.

Lektor *J. R. Brieskorn*:

Modersmålet i IV	3 t.
” i III	3 ”
Historia i IV	3 ”
” i III	3 ”
” i II	3 ”
” i I	3 ”
Svenska skripta i IV och III.	= 18 t.

Klassföreståndare i II.

Lektor *C. O. G. Norén*:

Tjänstledig från höstterminens början,
avled den 29 augusti 1914.

Vik. Lektorn, Adjunkt *G. Wetterlundh*:

Kristendom i IV	2 t.
” i III	2 ”
” i II	2 ”
” i I	2 ”
” i 6	2 ”
Modersmålet i 1	5 ”
Tyska i 1	6 ”
	= 21 t.

Klassföreståndare i 1.

Morgonbön 3 dagar i veckan och skol-
gudstjänst 1 gång varannan månad.

Vik. Lektorn, Adjunkt *K. J. F. Sjögren*:

Matematik i L. I	5 t.
” i 6	5 ”
” i 3	5 ”
Biologi i IV	1 ”
” i 3	2 ”
” i 2	2 ”
” i 1	2 ”
Kemi i R. IV	2 ”
	= 24 t.

Matematiska skripta i L. I.

Granskning av herbarier.

Adjunkt *K. Ewerth*:

Modersmålet i 6	3 t.
Latin i IV	6 ”
” i II	6 ”

Tyska i I och 6 2 t.
 ” i 6 1 ” = 18 t.

Svenska skripta i 6.

Latinska ” IV och II.

Tyska ” I och 6.

Klassföreståndare i 6.

Adjunkt *F. P. E. Mannfelt*:

Modersmålet i 3 6 t.
 Tyska i III 2 ”
 ” i 3 6 ”
 Engelska i L. IV 2 ”
 ” i L. III 2 ”
 ” i II 2 ”
 ” i R. II 1 ”
 Franska i 5 2 ” = 23 t.

Tyska skripta i III.

Engelska i R. II.

Klassföreståndare i 3.

Adjunkt *D. Martin*:

Matematik i R. IV 6 t.
 ” i R. I 7 ”
 Fysik i R. IV 3 ”
 ” i I 2 ”
 ” i R. I 1 ”
 ” i 4 2 ”
 Laborationer i Fysik i 4 1 ” = 22 t.

Matematiska skripta i R. IV och R. I.

Fysikaliska ” i R. IV.

Klassföreståndare i R. I.

Adjunkt *K. A. Rosén*:

Engelska i 5 5 t.
 ” i 4 5 ”
 Matematik i 5 4 ”
 ” i 4 5 ”
 ” i 2 5 ” = 24 t.

Klassföreståndare i 4.

Adjunkt *H. Fahlström*:

Matematik i L. IV 5 t.
 ” i L. III 4 ”
 ” i L. II 4 ”
 ” i 1 4 ”
 Fysik i L. III 2 ”

Fysik i L. II 1 t.

” i 6 2 ”

” i 5 1 ” = 23 t.

Matematiska skripta i L. IV, L. III och L. II.

Klassföreståndare i L. III.

Adjunkt *C. B. V. Nilsson*:

Modersmålet i 2 5 t.
 Tyska i IV 2 ”
 ” i II 2 ”
 ” i 5 4 ”
 ” i 2 6 ”
 Franska i 6 2 ”
 Historia i 2 3 ” = 24 t.

Tyska skripta i IV, II och 5.

Klassföreståndare i 2.

Adjunkt *P. S. Carlsson*:

Modersmålet i 5 3 t.
 Historia i 6 4 ”
 ” i 5 3 ”
 Geografi i II 1 ”
 ” i I 2 ”
 ” i 6 2 ”
 ” i 5 2 ”
 ” i 4 2 ”
 ” i 3 2 ”
 ” i 2 2 ”
 ” i 1 2 ” = 25 t.

Svenska skripta i 5.

Klassföreståndare i 5.

Vik. Adjunkt *J. S. Lindqvist*:

Kristendom i 5 2 t.
 ” i 4 2 ”
 ” i 3 3 ”
 ” i 2 3 ”
 ” i 1 3 ”
 Modersmålet i II 2 ”
 ” i I 3 ”
 Historia i 1 2 ” = 20 t.
 Svenska skripta i II och I.
 Morgonbön 3 ggr i veckan och skolguds-
 tjänst 1 gång varannan månad.

Vik. Adjunkt *N. V. A. Kemner*:

Biologi i III	2 t.
„ i II	2 „
„ i I.....	1 „
„ i 6	2 „
„ i 5	2 „
„ i 4	1 „
Kemi i R. III.....	2 „
„ i R. II	2 „
„ i R. I	2 „
„ i 6	1 „
„ i 5	2 „
Friv. laborationer i kemi i R. III	1 „

Friv. laborationer i kemi i R. II	1 t.
„ „ „ i 5 . . 1 „	= 22 t.
Teckningslärare <i>A. Kr. Edström</i> :	
Teckning	20 t.
Välskrivning	5 t. = 25 t.
Musiklärare <i>E. N. Ullman</i> :	
Musikens teori och sång.....	8 t.
Instrumentalmusik.....	4 t. = 12 t.
Gymnastiklärare <i>A. Hj. Elfman</i> :	
Pedagogisk gymnastik	15 t.
Fäktning	4 t. = 19 t.

11. Tjänstledighet har åtnjutits:

- av undertecknad från den 25 juni t. o. m. den 4 augusti för utrikes studieresa med statsunderstöd samt från den 8 augusti t. o. m. den 24 samma månad på grund av mobilisering.
- av lektor *E. Haller* från höstterminens början till den 7 januari för sjukdom.
- av lektor *C. O. G. Norén* från höstterminens början till den 29 augusti för sjukdom.
- av adjunkt *H. Fahlström* från höstterminens början t. o. m. den 13 september för mobilisering.
- av adjunkt *P. S. Carlsson* från höstterminens början t. o. m. den 1 september på grund av mobilisering.
- av adjunkt *K. A. Rosén* från den 9 t. o. m. den 22 november för sjukdom.
- av gymnastiklärare *Hj. Elfman* från den 1 december till höstterminens slut samt från den 8 mars till vårterminens slut på grund av militär kommendering.
- av lektor *A. G. Eliasson* under vårterminen för fortsatt tjänstgöring vid H. allm. läroverket i Kalmar.
- av adjunkt *F. P. E. Mannfelt* från den 8 februari t. o. m. den 31 mars för sjukdom.
- av vik. adjunkt *J. S. Lindqvist* från den 6 mars t. o. m. den 22 april på grund av mobilisering.

12. Förordnade hava varit:

- adjunkt *D. Martin* från den 25 juni t. o. m. den 4 augusti såsom vik. rektor.
- lektor *E. G. Bolinder* från den 8 t. o. m. den 24 augusti såsom vik. rektor.
- adjunkt *G. Wetterlundh* från höstterminens början t. o. m. 7 januari såsom vikarie för lektor Haller och från den 8 januari till läsårets slut såsom vikarie å ledig lektorstjänst.
- adjunkt *K. J. F. Sjögren* under hela läsåret såsom vik. lektor, under höstterminen för lektor Norén och efter hans död å ledig lektorstjänst, under vårterminen för lektor Eliasson.
- Fil. och teol. kand. *J. S. Lindqvist* under hela läsåret såsom vikarie för adjunkt Wetterlundh.
- Fil. mag. *N. V. A. Kemner* under hela läsåret såsom vikarie för adjunkt Sjögren.
- Fil. mag. *G. T. Lindén* från höstterminens början t. o. m. den 13 september såsom vikarie för adjunkt Fahlström.
- Fil. mag. *V. H. Strandberg* från höstterminens början t. o. m. den 1 september såsom vikarie för adjunkt Carlsson.

- Fil. stud. *K. M. F. Wikström* från den 9 t. o. m. den 22 november såsom vikarie för adjunkt *Rosén*.
- Kapten *A. T. Warodell* från den 1 september t. o. m. den 30 november såsom vikarie å ledig gymnastiklärartjänst samt från den 1 december till höstterminens slut och från den 8 mars till vårterminens slut såsom vikarie för gymnastiklärare *Elfman*.
- Undertecknad, lektor *J. F. Palmgren* och adjunkterna *K. A. Rosén*, *C. B. V. Nilsson* och *P. S. Carlsson* från den 8 februari t. o. m. den 31 mars såsom gemensamma vikarier för adjunkt *Mannfelt*.
- Fil. kand. *C. J. Bjurström* från 6 mars t. o. m. 22 april såsom vikarie för vik. adjunkten *Lindqvist*.

Tillägg till förra årsredogörelsen:

Tjänstledighet har åtnjutits:

av adjunkt *P. S. Carlsson* från 1 juni till vårterminens slut för fortsatt tjänstgöring vid realskolan i Landskrona.

Förordnade hava varit:

Fil. Mag. *E. B. Stenwall* under samma tid som vikarie för adjunkt *Carlsson*.

13. †. Den 29 Augusti 1914 avled i Vänersborg lektorn Fil. Doktorn *Carl Otto Gustaf Norén*. Han hade utnämnts att från den 1 Juli s. å. vara lektor i biologi och kemi vid läroverket och därmed nått det mål, varefter han strävat — att i hägnen av kära anhöriga få i sin fädernestad fortsätta ett arbete, för vilket han syntes äga de bästa förutsättningar. Ödet fogade annorlunda. Just som han skulle inträda i tjänstgöring, tillstötte sjukdom, som nödvändiggjorde tjänstledighet, och efter endast några dagar utkrävde den obehagliga liemannen sitt offer.

†. Den 7 Januari 1915 avled efter en längre tids sjuklighet lektorn i kristendom och modersmålet R. N. O. Teol. Kand. *Elof Mikael Haller*. Född den 12 Maj 1866 utnämndes han redan vid 30 års ålder till lektor vid härvarande läroverk, vid vilket han sedan tjänstgjort och till vars mest förtjänta lärare han sedan länge räknades. Svårt är att säga, vad som kunnat bliva av denne kraftige ande, därest ej sjukdom i förtid gjort kroppen spröd och bräcklig. Nu blev resignationen hans livsuppgift, men det blev en resignation, som ej var butter och trumpen utan i fullt mått röjde en fint bildad och högt begåvad personlighets kraftresurser i en situation, där mindre starka andar skulle förtvivla. Självständig till sin karaktär, klar och säker i sitt omdöme, en god kamrat och en utmärkt lärare lämnar han efter sig hos alla, lärare och lärjungar, ett vördat och älskat minne.

Till innehavare från den 1 Januari 1915 av den genom lektor *Noréns* fränfalle lediga lektorstjänsten i biologi och kemi utnämndes den 23 December 1914 lektorn vid högre allmänna läroverket i Kalmar Fil. D:r *Albin Gottfrid Eliasson*.

Till adjunkt i modersmålet, historia och geografi från den 1 Juni 1914 efter adjunkten *H. G. Wendblad*, som vunnit transport till annat läroverk, utnämndes den 29 Maj s. å. Fil. Kandidaten *Peter Sigfrid Carlsson*.

Till gymnastiklärare efter Kapten A. T. Warodell, som erhållit avsked med pension från den 1 September 1914 — ej, såsom i förra årsredogörelsen omnämndes, den 1 Juli — utnämndes den 30 oktober med tillträde den 1 december Kaptenen vid K. Västgöta Regemente *Anders Hjalmar Elfman*.

De nyutnämnda lärarna hava om sig lämnat följande *biografiska uppgifter*:

Albin Gottfrid Eliasson, son av byggmästaren Adolf Eliasson och hans hustru Sofia Karolina Fernblad, föddes i Vänersborg den 3 okt. 1860. Avlade efter att hava genomgått Vänersborgs högre allmänna läroverk mogenhetsexamen därstädes den 27 maj 1881. Inskrevs vid Upsala universitet höstterminen 1881, avlade fil. kandidatexamen den 13 september 1886 och fil. licentiatexamen den 30 maj 1892. Disputerade för filosofie doktorsgrads vinnande den 28 april 1894. Kompletterade fil. kandidatexamen den 30 maj 1899. Genomgick under vår- och höstterminen 1897 profårskurs vid högre allmänna läroverket i Upsala. Tjänstgjorde som vik. adjunkt vid h. allm. läroverket i Karlstad $19\frac{1}{2}$ — $21\frac{1}{12}$ 1898, som extralärare vid Södermalms h. allm. läroverk läsåret 1899—1900 och vid Vimmerby l. allm. läroverk läsåren 1900—1902 samt såsom vik. kollega vid Örnköldsviks l. allm. läroverk läsåren 1902—1904. Utnämndes den 3 aug. 1904 till adjunkt i historia, geografi och naturlära vid allm. läroverket i Haparanda, den 28 okt. 1904 till adjunkt i naturalhistoria, kemi och modersmålet vid allm. läroverket i Söderhamn, den 6 juni 1905 till adjunkt i biologi, matematik och modersmålet vid Kalmar h. allm. läroverk samt den 23 mars 1906 till lektor i biologi och kemi vid h. allm. läroverket i Visby samt till enahanda befattning i Kalmar den 23 juli 1909 och i Vänersborg den 23 dec. 1914.

Har av trycket utgivit:

- 1—3) Om sekundära anatomiska förändringar inom fanerogamernas florala region. Stockholm 1894—1895.
- 4) *Taphrina acerina* n. sp. Stockholm 1895.
- 4) *Fungi suecici*. Lund 1895.
- 6) Svampar ur C. J. Johansons herbarium. Lund 1896.
- 7) *Fungi upsalienses*. Stockholm 1897.
- 8) Avdelningarna Uredineæ, Ustilagineæ och Phycomyces i "Svensk flora för skolor", Avdeln. 2: Kryptogamer. Stockholm 1898.

Peter Sigfrid Carlsson är född den 7 mars 1877 i Norra Vram, Malmöhus län. Föräldrar: lantbrukaren Carl Nilsson och hans hustru Anna Nilsson. Studentexamen i Lund den 25 maj 1899. Fil. Kand. examen i Lund den 31 maj 1904. Kompletterade samma examen den 15 sept. 1910. Provår i Lund vårterminen 1912. Tjänstgjorde som extralärare i Alingsås 1906—07, i Arboga 1907—08, i Alingsås 1908—09, i Varberg 1909—11, i Landskrona 1912—14. Utnämndes den 29 maj 1914 till adjunkt i modersmålet, historia och geografi vid Vänersborgs h. a. läroverk.

Anders Hjalmar Elfman. Född den 6 Sept. 1876 i Broddetorps förs. (Skaraborgs län.) Föräldrar: kontraktsprosten O. N. A. Elfman o. h. h. Emilie Svensson. Avlagt studentexamen den 27 maj 1896 vid Vänersborgs h. a. läroverk. Avlagt officersexamen den 30 nov. 1898. Utnämnd till underlöjtnant vid Kungl. Västgöta regemente den 9 dec. 1898, till löjtnant den 27 sept. 1901 och till kapten den 4 april 1913. Genomgått fullständig kurs vid Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet åren 1904—1907. Avlagt gymnastikdirektörsexamen därstädes den 10 juni 1907. Gymnastiklärare vid Lidköpings realskola den $20/11$ 1909— $20/11$ 1914. Utnämnd lärare i gymnastik och vapenföring vid Vänersborgs h. a. läroverk den 30 okt. 1914.

14. Den 1 Maj detta år var en lektorstjänst vid läroverket ledig.

C. Lärjungarne.

15. De närvarande lärjungarnes antal.

Klasser och ringar	Höstterminen 1914					Vårterminen 1915				
	Real- skolan	Real- gym- nasiet	Latingymnasiet		Summa	Real- skolan	Real- gym- nasiet	Latingymnasiet		Summa
			utan	med				utan	med	
			grekiska					grekiska		
1	17	—	—	—	17	17	—	—	—	17
2	24	—	—	—	24	24	—	—	—	24
3	22	—	—	—	22	22	—	—	—	22
4	19	—	—	—	19	19	—	—	—	19
5	28	—	—	—	28	28	—	—	—	28
6	5	—	—	—	5	5	—	—	—	5
I	—	5	12	—	17	—	6	10	—	16
II	—	12	10	—	22	—	12	11	—	23
III	—	11	5	2	18	—	12	4	2	18
IV	—	14	10	—	24	—	12	10	—	22
Summa	115	42	37	2	196	115	42	35	2	194

Frånvarande var dessutom under h. t. 1 lärjunge i L. II.

16. De närvarande lärjungarnes ålder höstterminen 1914.

Klasser och ringar	9 år	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	Summa
1	5	9	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
2	—	10	11	2	1	—	—	—	—	—	—	—	24
3	—	—	8	7	3	3	1	—	—	—	—	—	22
4	—	—	—	4	3	9	2	1	—	—	—	—	19
5	—	—	—	1	5	12	7	—	3	—	—	—	28
6	—	—	—	—	—	—	1	1	3	—	—	—	5
I	—	—	—	—	—	4	5	6	2	—	—	—	17
II	—	—	—	—	—	—	7	9	5	—	1	—	22
III	—	—	—	—	—	—	1	4	7	5	1	—	18
IV	—	—	—	—	—	—	—	—	6	12	2	4	24
Realskolan	5	19	22	14	12	24	11	2	6	—	—	—	115
Realgymnasiet	—	—	—	—	—	2	5	10	8	11	3	3	42
Latingymnasiet	—	—	—	—	—	2	8	9	12	6	1	1	39
Summa	5	19	22	14	12	28	24	21	26	17	4	4	196

17. Uppgift för höstterminen å de närvarande lärjungarnas hemorter:

a) fördelade efter län		b) efter hemort.			
L ä n	Antal lärjungar	Klasser och ringar	i läro- verks- staden	å annan ort	Summa
Älvsborgs län	177	1	14	3	17
Skaraborgs län	9	2	17	7	24
Värmlands län	6	3	17	5	22
Göteborgs och Bohus län	3	4	11	8	19
Malmöhus län	1	5	18	10	28
		6	3	2	5
		I	10	7	17
		II	11	11	22
		III	7	11	18
		IV	11	13	24
		Realskolan	80	35	115
		Realgymnasiet	20	22	42
		Latingymnasiet	19	20	39
	Summa	Summa	119	77	196

18. I den frivilliga undervisningen i franska hava deltagit under läsåret 20 lärjungar i klass 5 och 3 i klass 6.

19. Antalet av i teckning, i musik samt i gymnastik och skjututbildningsövningar undervisade lärjungar höstterminen 1914.

Klasser och ringar	Närvarande lärjungar	Teckning		Musik		Gymnastik och skj.-utb.-övningar	
		Lärjungar, som deltagit i		Lärjungar, som undervisats i		Lärjungar, som deltagit i	
		obligatorisk teckning	frivillig teckning och därjämte obligatorisk	musikkens teori och sång	instrumentalmusik	gymnastik och fäktning	skjututbildningsövningar
1	17	17	8	17	2	17	—
2	24	24	14	17	5	23	—
3	22	22	1	13	8	17	—
4	19	19	4	11	5	15	—
5	28	28	4	9	4	21	—
6	5	5	—	—	—	5	—
I	17	17	—	2	4	17	—
II	22	22	4	9	3	17	—
III	18	15	2	8	1	17	—
IV	24	22	—	12	3	18	—
Realskolan	115	115	31	67	24	98	—
Realgymnasiet	42	42	5	17	4	36	—
Latingymnasiet	39	34	1	14	7	33	—
Summa	196	191	37	98	35	167	—

20. Uppgift å det antal ämnen, i vilka hemläxor för varje dag blivit lärjungarna föresatta, och på den tid, hemarbetena i medeltal dagligen kräva enligt lärjungarnas egna uppgifter.

Klass eller ring	1	2	3	4	5	6	R. I	L. I	R. II	L. II	R. III	L. III	R. IV	L. IV
Antalet ämnen	1—2	2	2	2—3	3	3	4	4	4	4	4	4	4—5	4—5
Överläsn.-tid	36 m.	47 m.	52 m.	1 t. 15 m.	1 t. 19 m.	1 t. 15 m.	1 t. 40 m.	2 t. 47 m.	2 t. 8 m.	2 t. 18 m.	2 t. 35 m.	2 t. 31 m.	4 t. 55 m.	4 t. 43 m.
Tid för skriftligt hemarbete	—	—	—	—	—	45 m.	2 t. 30 m.	2 t. 40 m.	3 t. 10 m.	3 t. 15 m.	3 t. 58 m.	3 t. 36 m.	4 t. 30 m.	4 t. 30 m.

Till måndagarna hava 1:a, 2:a och 3:e klasserna haft läxfritt, 4:e klassen 2 läxor och 5:e klassen 1.

21. Lärjungarnas kroppsbyggnad och allmänna hälsotillstånd.

A. Tabellarisk uppgift över lärjungarnas kroppsbyggnad och allmänna hälsotillstånd samt över antalet närsynta och döva.

a) Vårterminen 1914.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Klasser och ringar	Antal lärjungar	Medel-			Lidande av bleksot	Ofta besvärade av huvudvärk	Ofta besvärade av näsblod	Närsynthetsgrad			Summa närsynta	Lidande av dövhet
		ålder	längd cm.	vikt kg.				Under 3 D.	3-6 D.	Över 6 D.		
1	23	10,8			—	—	—	2	—	—	2	—
2	20	12,1			1	—	—	1	1	—	2	—
3	19	13,5			—	—	—	3	—	—	3	—
4	25	14,0			—	—	—	1	—	—	1	—
5	24	15,5			1	—	—	2	—	—	2	1
6	1	18,0			—	—	—	—	—	—	—	—
I	23	16,2			2	—	—	1	—	—	1	—
II	24	17,3			2	—	—	3	—	—	3	—
III	23	17,9			1	—	1	3	1	—	4	—
IV	21	20,1			—	—	1	1	1	—	2	—
Summa	203	—			7	—	2	17	3	—	20	1

b) Höstterminen 1914.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	17	9,9	139,9	31,1	—	—	—	1	—	—	1	1
2	24	10,8	140,0	31,7	1	—	—	1	—	—	1	—
3	22	12,3	148,4	37,8	—	—	—	1	—	—	1	—
4	19	13,6	155,0	41,5	1	—	—	1	1	—	2	—
5	28	14,3	160,5	47,6	1	—	—	1	—	—	1	—
6	5	16,4	173,2	58,8	—	—	—	—	—	—	—	1
I	17	15,3	169,9	55,3	1	—	—	1	—	—	1	—
II	22	16,0	171,4	59,5	1	—	—	—	—	—	—	—
III	18	17,1	175,9	61,7	2	—	1	4	—	—	4	—
IV	24	18,1	179,9	62,6	1	—	1	3	1	—	4	—
Summa	196	—	—	—	8	—	2	13	2	—	15	2

B. *Tabellarisk uppgift å antalet sjuka och sjukdomar bland lärjungarna.*

a) Vårterminen 1914.

1	2	3	4	5	6	7
Sjukdomar	Närvarande lärjungar	Sjuka personer	Sjukdomsfall	Sjukdagar	Döda	Anmärkingar
III 5. Morbilli.....	203	1	1	22		
” 6. Scarlatina.....		2	2	163		
” 15. Parotitis.....		2	2	22		
” 16. Influenza.....		3	3	6		
XII 160 a. Pleuritis acut. sec.		1	1	10		
” 162 a. Bronchitis acut.		10	10	49		
” 170. Asthma.....		2	3	6		
XIII 174. Angina tonsillaris.....		12	13	68		
” 181. Enteritis acut.....		2	2	7		
” 182. Appendicitis.....		1	1	7		
XIV 199 a. Nephritis acut.		1	1	56		post scarlatinam.
XVI 249. Periostitis alveol.		1	1	3		
XVII 253. Urticaria.....		1	1	12		
XIX 294. Distorsio pedis.....		1	1	4		
” 295. Contusio genus.....		1	1	4		

b) Höstterminen 1914.

1	2	3	4	5	6	7
III 23. Scarlatina.....	196	1	1	56		
” 24. Diphteria.....		1	1	25		
” 29. Influenza epidem.		8	8	26		
” 31. Varicellæ.....		6	6	76		
V 58. Anæmia.....		1	1	2		
VIII 94. Neuralgia nervi facial.....		1	1	2		
” 98. Epilepsia.....		1	1	2		
XI 128. Bronchitis acut.....		6	7	76		
XII 144. Angina tonsillarıs.....		8	8	52		
” 145. Peritonsillitis.....		1	1	23		
” 153. Enterocolitis acut.....		4	4	10		
” 159. Appendicitis.....		1	1	7		
” 168. Icterus catarrhalis.....		2	2	19		
XIII 173. Nephritis acut.		1	1	16		
” 174. Nephritis chron.....		1	2	28		
XVI 222. Eczema.....		1	1	3		
XVIII 258. Conjunctivitis catarrhal....		1	1	7		
XXI 328. Distorsio pedis.....		1	1	2		
” 399. Contusio anticurris.....		1	1	3		

22.

23. Av under läsåret inskrivna 31 lärjungar hava förut bevistat läroverk, näml. senast:

folkskola	12
allmänt läroverk	8
enskilt „	8
samt endast undervisats i hemmen.....	3
	Summa 31

24. A. Förteckning över de lärjungar, som efter att hava genomgått läroverkets fjärde ring under kalenderåret 1914 avlagt studentexamen.

a) Under vårterminen:

Realister:

<i>Kurt Allan Ludvig Björck</i>	till postverket.
<i>Karl Filip Rudolf Busck</i>	„ militäryrket.
<i>Conrad Erik Hæger</i>	„ universitet.
<i>Carl Erik Hassellund</i>	„ militäryrket.
<i>Karl Yngve Johannesson</i>	„ teknisk högskola.
<i>Karl Gustaf Kjellén</i>	„ militäryrket.
<i>Sölve Emil Möller</i>	„ universitet.
<i>Karl Sixten Leopold Simonson</i>	„ „
<i>Erik Georg Thorstensson</i>	„ handelsinstitut.

Icke-greker:

<i>Oscar Fredrik Lindskog</i>	„ tandläkarinstitutet.
<i>John Emanuel Pettersson</i>	„ apotekareyrket.
<i>Kristian Fredrik von Sydow</i>	„ universitet.
<i>Axel Erik Sigurd Waldenström</i>	„ „
<i>Eber Wilhelm Öhrn</i>	„ apotekareyrket.

Greker:

<i>Frans Andersson</i>	„ universitet.
<i>Eric Wallentin Carlsson</i>	„ „
<i>Gustaf Alexander Fredriksson</i>	„ „

b) Under höstterminen:

Realister:

<i>Ernst Magnus Herman Ehrenström</i>	„ universitet.
<i>Karl Olof Oskar Stenström</i>	„ militäryrket.

B. Förteckning över de lärjungar, som efter att hava genomgått läroverkets sjätte klass under kalenderåret 1914 avlagt godkänd realskolexamen.

a) Under vårterminen:

<i>Sten Ture Herbert Björkén</i>	till tekn. elementarskola.
--	----------------------------

b) Under höstterminen ingen.

25. Förteckning över de lärjungar, som i övrigt och utan att hava avlagt student- eller realskolexamen avgått från läroverket under kalenderåret 1914.

a) Under vårterminen och därpå följande mellantermin:

Ring IV.

Anders Gunnar Bergqvist utan uppgift.
Nils Ehrengisle Åkeson Natt och Dag ”
Karl Olof Oskar Stenström ”

Ring III.

Ernst Herman Alexander Holmberg..... till annat allm. läroverk.

Ring II.

Birger Albin Ericson utan uppgift.
Tor Torsten Torgny Johansson till praktisk verksamhet.
Karl Olof Svanström ”

Ring I.

Folke Henrik Arvid Hedgren..... utan uppgift.
Lars Fredrik Leonard Sundborg ”

Klass 5.

Karl Bengt Melker Hammar till enskild undervisning.
Valdemar Nordström ” annat allm. läroverk.

Klass 4.

Karl Erik Verner utan uppgift.

Klass 3.

Ragnar Larsson..... ”
Gustaf Folke Lundmark ”
Bo Tage Engelbrekt Lindfelt till annat allm. läroverk.
Tore Carl Edvard Lindfelt ” ”

Klass 2.

John Valter Andersson..... utan uppgift.

b) Under höstterminen och därpå följande mellantermin:

Ring I.

Olof William Andersson..... utan uppgift.
Fredrik Hjalmar Larsson ”

Klass 1.

Stig Schering Gustaf Bernhardt..... till enskild undervisning.

26. Under sist förflutna kalenderår hava till lärjungarna utdelats såsom

stipendier	2,187: 50
premier	209: —
understöd	— —
	Summa 2,396: 50

Kortfattad redogörelse för bestämmelserna angående stipendie- och andra dylika fonders ändamål och användning vid högre allmänna läroverket i Vänersborg.

Salmeniska donationsfonden.

Genom ett hos rådhusrätten i Vänersborg den 26 november 1832 bevakat testamentariskt förordnande, upprättat den 4 april s. å., skänkte rektor Anders Salmenius 66 rdr 32 sk. rgs att "användas till inköp av skolböcker, vilka fattiga och flitiga gossar i härvarande lärdomsskola äga att under sin lärotid där begagna; dock skulle varje gosse vid skilsmässan från läroverket de av honom sålunda lånta böcker till rektor återlämna".

Ekmaniska och Larssonska donationsfonderna.

Angående dessa fonder finnes ingen annan handling än ett av kyrkovärden B. Andersson i Vänersborg den 4 juli 1837 utfärdat intyg, att, enligt vad Vänersborgs kyrkoräkenskaper utvisa, de så kallade Ekmaniska och Larssonska stipendiemedlen, vilka ditintills inestätt i kyrkans kassa, då utgjort, de förra b:ko rdr 33,¹⁶, de senare 8,¹⁶ eller tillsammans 41,³² rdr b:ko.

Subskriptionsstipendiefonden.

Vid sammanträde den 21 maj 1845 med dem, som i anledning av Hans Maj:ts besök i Vänersborg i juni månad 1844 subskriberat till en stipendiefond för högre apologistskolan därstädes, uppvisades av apotekare Pihlson, som haft huvudsakligt besvär med insamlingen, att de subskriberade medlen utgjorde 775 rdr b:ko, och bestämdes, "att räntan å detta kapital, som under namn av "Subskriptionsstipendiefonden" kommer att av rektor förvaltas, årligen vid vårterminens slut, efter skolkollegii prövning av omständigheterna, skall utdelas till en eller flere av de äldre ynglingarna, helst sådana, som till akademien avgå, vilka äro medellösa, men därjämte utmärkt sig för flit och goda seder".

Rektorsstipendiet.

Den 25 september 1846 skänkte rektor C. S. Hultström till Vänersborgs h. apologistskola 150 rdr b:ko, "som av rektor jämte skolans övriga medel förvaltas och varav årliga räntan utdelas till någon inom rektors klass, helst mindre bemedlad men tillika för flit, kunskaper och goda seder utmärkt yngling, vilken, om rektor så för gott finner, kan genom omröstning av kamraterna utses, då likväl alltid förbehålles rektor och lärare, att, i händelse av giltiga skäl, detta val förkasta och annan stipendiat utnämna".

— *Sällskapet P. B:s Stipendiefond.*

Genom gåvobrev den 10 november 1863 skänkte sällskapet P. B. i Vänersborg "grundpenningen" 100 rdr rmt till denna fond under föreskrift, att kapitalet skulle av rektor och collegium vårdas, och så snart årliga räntan uppgår till 20,⁰⁰ rmt eller därutöver, "utdelas vid varje vårtermins examen hälften därav, beräknad uti jämnt riksdalerstal, till en behövande samt för flit och goda seder utmärkt lärjunge uti någon av läroverkets tre högsta klasser; stående dock collegium fritt att, i händelse av befogenhet, fördela stipendiet mellan flera lika förtjänta ynglingar".

1865 års Sällskapsfond.

Den 20 mars 1865 skänktes av tio personer i Vänersborg, som "genom några av en

välvillig allmänhet uppmuntrade dramatiska föreställningar kommit i tillfälle att visa sitt varma deltagande för läroverket“, 500 rdr rmt såsom grundkapital för denna fond att förvaltas av rektor och kollegium och med föreskrift, att av årliga räntan $\frac{1}{3}$ skulle läggas till kapitalet, tills detta vuxit till 1,000 rdr rmt, sedan ständigt $\frac{1}{6}$; återstoden av räntan “utdelas till någon för synnerlig flit, mogenhet i kunskaper och goda seder utmärkt, från läroverket avgående yngling“, till dess denna summa uppgår till 75 rdr rmt; sedermera fördelas de till utdelning avsedda räntemedlen så, att en dylik yngling erhåller $\frac{2}{3}$ av dem, och den återstående tredjedelen “fördelas lika mellan 2:ne för flit, kunskaper och goda seder utmärkta ynglingar inom läroverkets fem nedersta klasser“. Det förra stipendiet får dock aldrig överstiga 100, de senare 25 rdr rmt vardera, överskottet lägges till kapitalet för bildande av nya stipendier efter samma grunder, med vars utdelande får börjas, då summan uppgår till 20 rdr rmt.

Hultströmska stipendiefonden.

Den 24 mars 1869 överlämnade rektor C. S. Hultström till läroverket en summa av 1,695 rdr rmt, som av föräldrar, målsmän och forna lärjungar blivit sammanskjutna vid hans avskedstagande från rektorsbefattningen, och föreskrev, att av årliga räntan ett stipendium å 75 rdr skulle utdelas, till dess överskottsmedlen uppgå till 500 rdr, då dessa tilläggas kapitalet och stipendiet ökas till 100 rdr o. s. v. allt framgent. Stipendiet utdelas till en lärjunge, företrädesvis åt en behövande, inom de tvenne högre (6:te och 7:de) klasserna, som jämte vitsord om berömlig flit och mycket gott uppförande även har högsta betyg (berömlig) i ett eller åtminstone näst högsta betyg (med beröm godkänd) i tre läroämnen, utan att i något eller på sin höjd ett ämne hava mindre än godkänd. Stipendiet kan få behållas i fyra år.

G. S. Karströms stipendiefond.

Den 9 november 1868 skänktes av tullförvaltaren G. S. Karström 800 rdr rmt att förvaltas av rektor och kollegium, och av vilkas ränta ett stipendium av 40 rdr rmt årligen skulle utdelas “till en behövande samt för flit och goda seder utmärkt lärjunge uti någon av läroverkets 2:ne högsta klasser, varvid företrädesvis avseende bör fästas vid goda insikter uti naturvetenskap (kemi och fysik) och matematik“.

Dahllöfska stipendiefonden.

Genom testamentariskt förordnande den 10 november 1865 bestämde godsägaren J. F. Dahllöf, att efter hans död 500 rdr rmt skulle användas till bildande av en stipendiefond vid läroverket, varav räntebeloppet, så snart kapitalet vuxit till 1,000 rdr rmt, skulle fördelas i “två lika stora stipendier för tvenne behövande, flitiga och skickliga ynglingar vid läroverket“, med företräde för testators efterkommande, om de äro i behövande omständigheter.

Rådberg-Castorinska stipendiefonden.

Genom gåvobrev den 16 december 1872 överlämnade lektor K. F. Rådberg å sin moders vägnar för bildande av denna fond en summa av 500 rdr rmt, varav enligt den 17 januari 1873 dagtecknad stipendieförfattning årliga räntan utdelas “till en eller flere välartade, flitiga och skicklige lärjungar inom läroverket“ dock med den inskränkning, att 10 rdr rmt årligen inbesparas, tills dessa besparingar vuxit till 100 kr., då de läggas till kapitalet o. s. v. allt framgent.

Ryding-Liedzénska stipendiefonden.

Den 14 juni 1875 skänkte makarna, landskamreraren J. M. Ryding och fru Karin Ryding, född Liedzén, på sin silverbröllopsdag en summa av 1,000 kronor uti Städernas hypo-

tekskassas grundfundsobligationer till bildande av stipendier för i Vänersborgs högre skolor studerande gossar och flickor, under föreskrift att årligen, innan någon utdelning sker, fonden tillägges en obligation å 50 kronor eller däremot svarande värde, samt att den övriga behållningen årligen utdelas "i första hand till en eller flere välartade och flitige lärjungar inom läroverken, som med oss kunna räkna släktskap, samt i andra rummet, där släkting till oss ej finnes, till en eller flere ynglingar eller flickor, vilka med vitsord om goda kunskaper och berömligt uppförande lämna läroverkens högsta avdelningar".

Innan utdelningen blir 50 kr., må endast allmänna läroverket komma i åtnjutande därav.

F. A. Zettergrens stipendiefond.

Genom gåvobrev den 17 mars 1884 förärade teckningsläraren F. A. Zettergren till läroverket en summa av 500 kronor, av vars ränta en procent av kapitalet årligen skulle tilläggas detta och resten "utdelas såsom premier till dem av läroverkets lärjungar, vilka genom ett gott uppförande flit och framsteg i teckning gjort sig därav förtjänta."

1871 års abiturienters stipendiefond.

Sedan 1871 års abiturienter sammanskjutit en summa till en fanfond vid läroverket, men denna under årens lopp vuxit utöver det för ändamålet avsedda behovet, beslöto stiftarne år 1891 att, sedan 150 kr. avtagits till fanfond, med återstående 550 kronor bilda grundplåten till en stipendiefond, vartill en av dem, komministern A. Leuwgren, dessutom kontant bidrog med 450 kronor. Enligt stipendieförfattningen den 14 december 1891 skall av nämnda fonds ränteavkastning årligen till och med år 1901 en summa av 5 kronor föras till läroverkets fanfond, övriga räntan utdelas årligen till en eller flere välartade, flitiga och skickliga lärjungar inom läroverket, dock med den inskränkning att 10 kr. årligen besparas, tills besparingarna vuxit till 100 kr., då de läggas till kapitalet o. s. v. allt framgent.

Rektor C. S. Hultströms stipendiefond.

Genom testamente i februari 1882 skänkte rektor C. S. Hultström 2,000 kronor till en stipendiefond vid läroverket och genom samtidigt upprättad stipendieförfattning bestämdes, att av räntan skulle utgå två stipendier å 50 kr. vardera; när överskottet stigit till 200 kr., ökas stipendierna till 55 kr. vardera o. s. v. allt framdeles. Villkoren för erhållande af dessa stipendier äro desamma, som gälla för Hultströmska stipendiefonden.

Rådberg-Pyhlsonska stipendiefonden.

I sitt den 1 oktober 1892 upprättade och den 29 maj 1893 bevakade testamente bestämde fru Sofia Amalia Rådberg, född Pyhlson, att av hennes blivande kvarlätenskap 2,000 kronor skulle tilldelas läroverket såsom stip.-fond, av vars årliga ränta $\frac{2}{3}$ skulle utdelas, såsom kollegium fritt äger att bestämma; den återstående tredjedelen, avrundad till närmast lägre tiotal, besparas, tills detta belopp vuxit till 100 kr., då det lägges till kapitalet o. s. v.

Helena Christina Wästbergs stipendiefond.

Genom testamente den 7 juni 1887, bevakat den 27 maj 1895, förordnade kollegan V. A. Wästberg, att all hans kvarlätenskap skulle överlämnas till läroverket för att bilda en stip.-fond, varav årliga räntan skulle utdelas "åt en i de högre klasserna varande medellös yngling, som med verkliga anlag för studier städse ådagalagt gott uppförande och godkänd flit, med företrädesrätt för släktingar samt ynglingar från Vänersborgs och Levene pastorater,

dock med det villkor att hälften av nämnda ränta tillfaller testators brorsdotter, fröken Emma Helena Wästberg, så länge hon lever ogift.

Stipendium Johanneum.

I testamente, upprättat den 23 maj 1893 och bevakat den 15 februari 1897, förordnade kollegan J. A. Nyberg, att av hans kvarlåtenskap 2,000 kronor skulle tilldelas läroverket såsom en stip.-fond, med villkor att räntan årligen utbetalas till testators broder C. M. Nyberg och hans hustru Anna Nyberg, född Assarsson, i Svenljunga, så länge någon av dem lever; där- efter tilldelas nämnda ränta någon "lärjunge i nedre sjätte eller däremot svarande klass". Rätt till stipendiets erhållande äger företrädesvis släkting med gott uppförande och godkända kunskapsbetyg i allmänhet, därefter den, som är son av lärare vid allmänna läroverket i Borås och därefter den, som i Borås är född eller vid allmänna läroverket därstädes studerat, allt i dessa senare fall under villkor, jämte gott uppförande, av goda eller med beröm godkända kunskaper i moderna språk, latin eller historia, vilket villkor även gäller, om mot förmodan studerande med företrädesrätt ej skulle finnas vid läroverket. Stipendiat, som fortfarande gör sig förtjänt av stipendiet, behåller detsamma, så länge han vid läroverket studerar".

Småfåglarnes Vänners Stipendiefond.

I maj 1898 skänktes av sällskapet "Småfåglarnes Vänner" i Vänersborg en summa av 1,000 kr. till läroverket att bilda en stip.-fond, varav årliga räntan utdelas "till en eller flere lärjungar vid läroverket, företrädesvis till sådana, som jämte vitsord om god flit och gott uppförande visat intresse för djurskyddssaken och naturalhistoriens studium", dock med den inskränkning, att årligen 10 kr. besparas, tills dessa besparingar vuxit till 100 kr., då de till- läggas kapitalet o. s. v. allt framgent.

1876 års Föreläsningsförenings stipendiefond.

Genom gåvobrev den 21 april 1899 skänkte den då upplösta Vänersborgs Föreläsnings- förening en summa av 628 kr. 12 öre till läroverket för att utgöra grundkapitalet till ett sti- pendium, varav årliga räntan utdelas "till en eller flere välartade, flitige och skicklige lärjun- gar inom läroverket, företrädesvis till sådana, som ådagalägga goda kunskaper i modersmålet och visat framstående anlag vid dess behandling", dock med samma inskränkning, som i näst föregående stip. är föreskrivet.

Läroverkets Fanfond

(se "1871 års abiturienters stipendiefond"!)

är avsedd till inköp och underhåll av en fana eller flagga åt läroverket.

Läroverksadjunkten Johan Lindblads stipendiefond.

I januari 1912 överlämnades till läroverket 1000 kronor, som enligt testamente, upprättat den 10 maj 1904 av läroverksadjunkten Johan Lindblad och hans hustru Hilda Lindblad, född Norén, donerats att utgöra en stipendiefond, varav årliga räntan vid varje läsårs slut utdelas "till en eller flera, välartade, flitige och skicklige lärjungar inom läroverket och före- trädesvis till någon från läroverkets högsta klass utgående samt för framstående skicklighet i tyska språket vitsordad lärjunge", dock med den inskränkning, att, innan kapitalet vuxit till 4,000 kronor, skall årligen hälften av årsräntan besparas, tills dessa besparingar vuxit till 500 kronor, då de tilläggs kapitalet, o. s. v.

Fyra bröders Sandbergs stipendiefond.

Genom gåvobrev av den 6 November 1912 skänktes av Chr. P. Sandberg och hans hustru Nanny Evelina Sandberg, född Wikander, i London "såsom en ringa tacksamhetsgård för de förstudier, som under C. S. Hultströms rektorat" kommit honom och hans bröder till del, 2000 kronor, varav räntan årligen skall enligt kollegiets beprövande tilldelas "någon yngling vid läroverket, vilken utmärkt sig genom flit, kunskap och godt uppförande, helst från Venersborgs stad."

1886 abiturienters stipendiefond.

Genom gåvobrev av den 1 September 1913 överlämnades till läroverket av 1886 års abiturienter genom rektor G. Mellén en Konungariket Sveriges Stadshypotekskassas 5 % obligation å 1000 kronor samt på sparkassa insatta 100 kronor. "Fondens årliga avkastning utdelas vid stutet av varje läsår såsom ett odelat stipendium till en av uppmuntran förtjänt, flitig och välartad lärjunge i någon av läroverkets högsta klasser (gymnasialringarna) för att sätta honom i tillfälle att under sommarferierna företaga någon längre eller kortare turist- eller studiefärd företrädesvis i Västergötland och Dalsland", varvid dock iakttogs, att de å sparkassa insatta medlen skola inestå, tills de vuxit till 500 kronor, varefter hela räntan utdelas.

27. Uppgift angående under läsåret från terminsavgifter befriade lärjungar.

	Höstterm.	Vårterm.
Avgifter till läroverkets kassor.		
Befriade från avgift till		
<i>endast</i> biblioteks- och materialkassan	—	—
" byggnadsfonden	16 ¹⁾	15
<i>båda</i> ovannämnda kassor	7	8 ³⁾
Ej befriade från någondera avgiften	173 ²⁾	171 ⁴⁾
Summa närvarande lärjungar	196	194
Avgifter till statsverket.		
Hel avgift å kr. 30 har erlagts av	58 ²⁾	54 ⁵⁾
" " " " 20 " " "	73	72 ⁴⁾
Halv " " " 15 " " "	4	5
" " " " 10 " " "	15	7
Från avgift fullständigt befriade voro	46	56
Summa närvarande lärjungar	196	194

Anm. 1) Därav 1 lärjunge i L. I. som avgick den 13 Oktober och ej erlagt terminsavgift.

2) En lärjunge i L. I, som avgick den 29 September, har varken erlagt terminsavgift till läroverkets kassor eller till statsverket.

3) Därav en lärjunge i 4, som avgick den 30 Mars och ej erlagt terminsavgift.

4) En lärjunge i 5 avgick den 2 Febr. och har varken erlagt terminsavgift till läroverkets kassor eller till statsverket.

5) En lärjunge i R. III avled den 25 Februari och har ej erlagt terminsavgift till statsverket.

Avgiften till ljus- och vedkassan har under h. t. utgjort kr. 13, under v. t. kr. 14 och har under höstterminen erlagts av 194 lärjungar och under vårterminen hittills av 192; avgiften till biblioteks- och materialkassan har under läsåret varit 7 kronor.

D. Boksamlingar och undervisningsmateriel.

28. 1. Läroverkets bibliotek

har under läsåret (intill den 1 maj) vunnit följande tillökning:

a) genom gåvor:

Av staten från vederbörande ämbetsverk, genom Kungl. Eckles. departem. eller genom Kungl. Läroverksöverstyrelsen:

Sveriges officiella statistik, 35 vol. Accessionskatalog för Sveriges offentl. bibliotek 1913. Kungl. Läroverksöverstyrelsens underdåniga berättelse 1913—14. Danska och norska skolprogram. Språk och Stil, årg. 1914. Fauna och Flora, årg. 1911, 1912, 1913. Sveriges Natur årg. 1914. Svensk författningssamling 1914. Ullman, U. L. och Morén, J., Förslag till Hymnarium, Vesperale och Missale för svenska kyrkan, 5 bd. Sv. fornskriftsällskapets saml., häfte 144: Peder Månssons skrifter, häfte 2. Sv. fornskriftsällskapets saml., häfte 145: Söderwall, Ordbok över svenska medeltidsspråket, h. 25. J. L. Runebergs Fänrik Ståls sägner med kommentar av R. G:son Berg och I. Hjertén. Popul. etnolog. skrifter 8: Reuterskiöld, E., De nordiska lapparnas religion. Popul. etnolog. skrifter 10: Fries, S. A., Israel i ljuset av arkeolog. och etnograf. forskningar i Palestina. Popul. etnol. skrifter 11: Thalbitzer, W., Grönlandske Sagn om Eskimoernes Fortid. Rosenius, Paul, Sveriges fåglar och fågelbon, h. 1—4. Svensk Arkitektur 1912, häfte 2.

Av Kungl. Vetenskapsakademien: Handlingarna, bd. 51: 1—10. Meteorologiska iakttagelser, bd. 54 och 55. Arkiv för botanik, bd. 13: 2—4. Arkiv för zoologi, bd. 8: 2—4 och bd. 9: 1. Arkiv för Kemi, Mineralogi och Geologi, bd. 5: 3—5. Arkiv för Matematik, Astronomi och Fysik, bd. 9: 3—4 och bd. 10: 1—2. Årsboken 1914. Jac. Berzelius' Brev I: 3.

Av rektor Hultströms söner: Ett album med porträtt av gamla lärjungar till rektor Hultström.

Av lärjungar till Rektor Hultström genom Kronofogde T. W. Forsell: Redogörelse för minnesfesten för Rektorn och Riddaren C. S. Hultström den 9 juni 1914.

Av Västgöta Nation i Uppsala: Universitetskataloger, akademiska avhandlingar och akad. tryck.

Av Västgöta Nation i Lund: Universitetskataloger.

Av Lektor F. Palmgren: Ett fastebrev (rörande Kasan) på pergament från år 1802.

Av resp. förläggare, författare eller utgivare: Arnman, A., Den kristna tros- och sedeläran. Stolin, S. A., Svenska rättstavningsövningar. Gaius, De jure personarum, utg. med förklaringar av J. Bergman. Läftman, E., Några förenklade kapitel i tyska grammatiken. Aus trüben Tagen, utg. av J. Swenning. Kleist, Heinr. v., Michael Kohlhaas, utg. av Hj. Alving. Polenz, Wilh. v., Erzählungen, utg. av A. Bokelund. Hugo, V., Hernani, publié par J. Vising et J. Barat. Molière, Le bourgeois gentil-homme, med anm. av H. Hulthenberg. Behm, O. P., Anmärkn. och ordlista till Engelsk läsebok, 2:dra uppl. Borgström, E., Översättningsövningar till engelska I. Borgström, E., Kommentar till dito. Smith, A., Engelska skrivövningar. Smith, A., Ordförteckning och anmärkn. till dito. Grove G., Engelska tal-

språksövningar. Hammarberg och Zetterström, Kortfattad engelsk skolgrammatik. Anstey, F. Lyre and Lancet, utg. av R. E. Zachrisson, Doyle, C., A Study in scarlet, med anmärkn. av H. Hultenberg. Kipling, R., Puck of Pook's Hill, utg. av I. Belanner. Rippman, W., A second English book, edited by J. A. Afzelius. Shaw, B., Arms and the man, utg. av R. E. Zachrisson. Larsson, H., Logik. Berndes, R., Planimetri för realskolan. Hedström och Rendahl, Algebra för gymnasiet. Mattson, R., Algebra för gymnasiet II. Hallgren, E., De första grunderna av läran om funktioner, deras derivator och integraler, 2:dra uppl. Lindwall, G., Fysikalisk formelsamling. Hector, D. S., Lärobok i kemiens grunder. Moll, T., Kemi för realgymnasiet, I och II. D:o för realskolan, II. Moderna Språk 1914. Ny Tidning för Idrott 1914. Nordiskt Idrottslif 1914. Segling 1914. Tidskrift för Schack 1914. Svenska Turistföreningens Årsskrift 1914. Berättelse om det 20:de svenska läroverksläraremötet i Norrköping 1912. Lars Hierta, Riksdagsmotioner och anföranden I och II, utg. av G. A. Aldén. Tysklands vita bok. Lönnberg, E., Sveriges Rygggradsdjur II, Fåglarna. Naturwissenschaftl. Untersuchungen des Saschgebirges: Bd I, Abt. III, Gletscherkunde, Lief I. Bd III Botanik, Lief. I—III. Bd IV, Zoologie, Lief. I—V.

Dessutom hava erhållits årsredogörelser och kataloger från högskolor, allmänna läroverk och en del privata läroanstalter.

b) genom *inköp*:

Nordisk tidskrift 1914. Ord och bild 1914. Svensk tidskrift 1914. Pedagogisk Tidsskrift 1914. Verdandi 1914. Svensk Kyrkotidning 1914. Kristendomen och vår tid 1914. Berliner Philologische Wochenschrift 1914. Zeitschrift für französ. u. engl. Unterricht 1914. Historisk Tidskrift 1914. Populär natuvetenskapl. revy 1914. Samlaren. 35:te årg. 1914. Statskalendern 1915. Nordisk Familjebok Bd. 20 och 21. Pontén, De latinska översättningsproven i studentexamen. Noreen, A., Vårt språk. Häft. 20. Svenska Akademiens ordbok. H. 49. Svenskt anonym- o. pseudonymlexikon. H. XIX. 1500- och 1600-talens visböcker, utg. av A. Noreen och J. A. Lundell VII: 3. Sv. författare, utg. av Sv. Vitterhetssamfundet: I. Then svänska Argus, IV. D:o III. Saml. skrifter av E. J. Stagnelius, III och V: 2. D:o IV. Saml. dikter av Lucidor I.

2. Lärjungebiblioteket.

Till lärjungebiblioteket, som vårdas av läroverkets bibliotekarie, hava såsom gåvor överlämnats:

av *Svenska Turistföreningen*: årsskrift 1914.

av *föreningen Runa*: Forsslund, K. E., Djur. Hallström, P., Thanatos. Heidenstam, V. von, Karolinerna I, II. Lagerlöf, S., Jerusalem I, II. Molin, Pelle, Ådalens poesi. Rydberg, V., Dikter. Strindberg, A., Svenska öden och äventyr, I, II, III, V. Dumas, A., De tre musketörerna, I—III. Fox-Davies, A. C., Mauleverergåtan. Haggard, R., Morgonstjärnan I. II. Kipling, R.: Djungelboken; Den andra djungelboken; Mowglis giftermål. Vår jord, Omslagsark till Ljus 1899—1900.

av *lärjungen i R. II W. Wester*: Dubarry, A., Nybyggarna vid Tanganika.

Såväl läroverkets bibliotek som lärjungebiblioteket hava under läsåret hållits öppna tisdagar 11,¹⁵—12.

Antalet boklån ur läroverkets bibliotek har under tiden intill den 1 maj uppgått till 105, varjämte 10 band hava till låns erhållits från andra bibliotek för vidare utlåning härifrån. Ur lärjungebiblioteket hava under samma tid utlånats 700 band.

3. Mynt- och medaljsamlingen

har under läsåret ökats med följande gåvor:

av *Svenska Akademien*: dess minnespenning över Engelbrekt.

av *Kungl. Vetenskapsakademien*: dess minnespenning över C. U. Sondén.

4. Naturvetenskapliga samlingarna

hava vunnit följande tillökning:

genom gåvor:

av lärjungen i klass 3 Karl Olsson: en uppstoppad nötskrika.

” ” ” 2 Arne Biel: en sköldpadda och en hajtand.

” ” ” „ Erik Byvall: framtänder av häst.

5. Fysiska apparatsamlingen

har under läsåret ökats med några apparater, avsedda att användas vid laborationsövningarna nämligen: en apparat för att grafiskt bestämma absoluta svängningstalet hos en stämgaffel, en apparat för att visa att vatten har sin största täthet vid $+ 4^{\circ}$, en apparat för att bestämma mekaniska värmeekvivalenten, 2 kemiska termometrar.

Den under föregående vårtermin anskaffade laborationsutrustningen har under läsåret kompletterats med: polskruvar, motståndsrullar, en korkfil, pyknometrar, volymbägare; uppställning av olika glasvaror, såsom bägare, skålar, kolvar, trattar m. m.

Dessutom ha anskaffats diverse förbrukningsartiklar för den fysiska och kemiska undervisningen.

E. Läroverksbyggnader och inredningsmaterial.

Vid minnesfesten över framlidne rektor C. S. Hultström den 9 Juni 1914 överlämnades till läroverket ett genom subskription bland hans lärjungar åstadkommet, i olja målat porträtt av den gamle rektorn att pryda läroverkets kollegierum. För den ståtliga gåvan frambares härmed läroverkets hjärtliga tack.

På hemställan av undertecknad beviljade huvudmännen för sparbanken i Vänersborg sistlidna sommar 2000 kronor till komplettering av inredningen i gamla läroverksbyggnaden. Hela denna summa har ännu icke tagits i anspråk, vadan slutredovisning ännu ej kunnat avlätas. Med anlitande av detta anslag har skuggsalen kunnat fullständigt inredas för en summa av 443 kronor. Dessutom hava anskaffats två ridåtavlor till de biologiska och kemiska lärosalarna (100 kr.), ett skåp till kemiska laboratoriet (70 kr.), två montrar, ett skåp och två lösa hyllor till det biologiska materialrummet (625,01 kr.), varjämte till ersättning för det gamla bokskåpet i kollegierummet, som överlämnats till det biologiska materialrummet, inköpts ett nytt bokskåp för 375 kr. För den storartade frikostighet, Sparbanken under en följd av år visat läroverket och varförutan detsamma icke skulle sett sig i stånd att fylla moderna krav på en naturvetenskaplig undervisning, frambär jag härmed läroverkets djupt kända tacksamhet, på samma gång jag vågar uttala den förvisningen, att Sparbanken, när förhållandena det medge och oavvisliga krav icke på annat sätt kunna fyllas, fortfarande skall visa sig liksom förut behjarta vikten av en väl tillgodosedd högre undervisning i samhället.

Genom medel, som inflöto vid en för ändamålet anordnad konsert, kunde möblerna i musiksalen målas och renoveras.

För läroverkets egna medel hava inköpts 21 stolar till kollegierummet. Ett överflödigt s. k. amerikanskt skrivbord å rektorsexpeditionen har försålts. För försäljningssumman har inköpts ett dokumentskåp.

Två läroverket tillhöriga montrar å museet ha försålts till detsamma för 200 kr.

Sommaren 1914 uppfördes en ny pissoir och verkställdes reparationer å stenfoten å nya läroverksbyggnaden samt i de gamla lokalerna för fysik och kemi.

F. Ekonomiska förhållanden.

31. Uppgifter om nedannämnda till läroverket hörande kassors ställning kalenderåret 1914.

Kassans rubrik	D e b e t				K r e d i t			
	Behållning vid årets början	Summa inkomster	Skuld vid årets slut	Summa	Skuld vid årets början	Summa utgifter	Behållning vid året slut	Summa
Byggnadsfonden	2,259, ²³	1,897, ⁴²	1,412, ⁷²	5,569, ³⁷	1,412, ⁷²	2,611, ⁵²	1,545, ¹³	5,569, ³⁷
Ljus- och vedkassan ...	2,347, ⁷⁶	5,860, ⁷⁷	1,850, ⁰⁷	10,058, ⁶⁰	1,276, ⁷²	6,537, ⁷⁷	2,244, ¹¹	10,058, ⁶⁰
Biblioteks- och materialkassan	7,358, ⁸⁸	5,340, ²⁷	—	12,699, ¹⁵	768, ⁴⁹	6,000, ²³	5,930, ⁴³	12,699, ¹⁵
Premie- o. fattigkassan	478, ⁰⁴	222, ⁹⁸	—	701, ⁰²	—	209,—	492, ⁰²	701, ⁰²
Summa	12,443, ⁹¹	13,321, ⁴⁴	3,262, ⁷⁹	29,028, ¹⁴	3,457, ⁹³	15,358, ⁵²	10,211, ⁶⁹	29,028, ¹⁴

Även v. t. 1915 har Fröken Magna Sunnerdahl till rektors förfogande ställt Ettusen Kronor att utdelas som stipendier. För den storartade gåvan framgår jag härmed läroverkets värdsamma tack till den varmhjärtade givarinnan.

Den 9 Juni 1914 avhölls i läroverkets högtidssal en fest till minnet av framlidne rektorn vid läroverket C. S. Hultström med tal av Kronofogden m. m. T. Forsell och undertecknad samt sång av läroverkets lärjungar. Härvid avtäcktes ett porträtt i olja av rektor Hultström, vilket åstadkommit genom insamling bland hans gamla lärjungar, som talrikt tillstädeskommit, och nu överlämnades till läroverket tillika med ett av rektor Hultströms söner skänkt och förut rektor Hultström tillhörigt album med porträtt av hans gamla lärjungar. Dessutom överlämnades Ettusentvåhundrafemtio Kronor, som enligt samma dag upprättat gåvbrev skulle tillföras det av rektor Hultström den 25 September 1846 donerade Rektorsstipendiet och förvaltas enligt för detta stipendium gällande bestämmelser. Vid slutredovisning den 30 Mars 1915 överlämnades ytterligare Etthundra nitton Kronor och fjorton öre. Slutredovisningen hade fått formen av ett minnesalbum, innehållande dokument från festen och medlems insamling och införlivades med läroverkets bibliotek.

För de om minnesgod pietet vittnande gåvorna framför jag härmed läroverkets värdsamma tack till givarna och till Kronofogde Forsell, som tagit initiativet till insamlingen och uppoffrat tid och arbete för den vackra idéns förverkligande.

Från Kungl. Läroverksöverstyret ha överlämnats 5 ex. av Svenska psalmboken, illustrerad av prof. O. Hjortzberg, att utdelas som premier.

Från Svenska Turistföreningen hava överlämnats 5 ex. av Turistföreningens årsskrift för år 1914. Av dessa hava 4 ex. utdelats såsom premier och 1 överlämnats till läroverkets lärjungebibliotek.

32. Under 1914 har åtgått för underhåll och tillökning av
a) boksamlingarna	kr. 265,75
b) den övriga undervisningsmaterielen ..	„ 699,25
c) inredningsmaterielen	„ 3,745,02
d) lärjungebiblioteket	„ 18,00

G. Examina och terminsavslutning.

33. Vårterminen 1914 hade till **studentexamen** anmält sig 21 läroverkets egna lärjungar — 13 å realgymnasium, 3 å latینگymnasium med grekiska och 5 å latینگymnasium utan grekiska — varjämte 6 privatister hit hänvisats för de skriftliga provens avläggande. I den skriftliga prövningen godkändes 17 läroverkets egna lärjungar.

Den muntliga prövningen ägde rum den 29 maj 1914 under ledning av Professorerna H. von Koch, P. Persson och lektor J. F. Nyström såsom censorer samt i närvaro av såväl läroverkets inspektor som Revisionssekreteraren H. von Sydow, Landskamreraren B. Henderberg, Doktor N. Englund, Borgmästare N. Linnell och Kyrkoherde G. Helander såsom av H. H. Eforus inbjudna vittnen.

Därvid blevo samtliga 17 lärjungar godkända.

Höstterminen 1914 hade till studentexamen anmält sig 4 läroverkets egna lärjungar, alla å realgymnasium. Av dessa godkändes 2 i den skriftliga prövningen. 3 privatister hade dessutom hit hänvisats för de skriftliga provens avläggande.

I *den muntliga prövningen*, som ägde rum den 7 december 1914 under ledning av Professorerna H. von Koch, Cl. Lindskog och A. E. Wadstein såsom censorer samt i närvaro av läroverkets inspektor och av H. H. Eforus inbjudna vittnen, nämligen: Landssekreteraren L. Th. Jacobson, Stadsläkaren H. Jennische och f. Läroverksadjunkten Chr. von Sydow, godkändes båda lärjungarne.

Innevarande vårtermin hava skriftliga prov för studentexamen avlagts av 22 läroverkets egna lärjungar, varjämte 4 privatister hit hänvisats, och hava 21 läroverkets egna lärjungar förklarats berättigade till muntlig prövning, vilken är utsatt till den 4 och 5 juni.

Vårterminen 1914 hade till **realskoleexamen** anmält sig 1 lärjunge vid läroverket och 5 privatister. Av dessa blevo läroverkets egen lärjunge och 4 privatister förklarade berättigade att undergå muntlig prövning.

Den muntliga prövningen ägde rum den 5 och 6 juni och därvid godkändes läroverkets egen lärjunge och 4 privatister.

Såsom examensvittnen, utsedda av stadsfullmäktige, närvaro Bankdirektör R. von Matern, Postmästare G. Molin och Trafikchefen R. Wester.

Skriftliga prov för realskoleexamen hava denna termin avlagts av 5 läroverkets egna lärjungar och 3 privatister, vilka samtliga förklarades berättigade att undergå muntlig prövning, vilken är utsatt att börja den 31 maj.

34. *Årsavslutning* med förhör och uppvisningar kommer enligt H. H. Efori beslut att äga rum i följande ordning:

Uppvisning i gymnastik äger rum på läroverkets gymnastiksal onsdagen den 9 juni kl. 12 midd. och *uppvisning i sång och musik* i läroverkets aula samma dag kl. 6 e. m.

Utställning av under året utförda arbeten i teckning hålles i teckningssalen onsdagen den 9 juni kl. 4—6 e. m.

Förhör i läroämnena anställes torsdagen den 10 juni kl. $\frac{1}{2}$ 10—12.

Efter förhörens slut sker samling i aulan, då premier och stipendier utdelas och flyttningen tillkännagives, varefter ungdomen *hemförlovas*.

35. Att övervara årsavslutningen och därmed förenade förhör och uppvisningar får jag vördsamt inbjuda lärjungarnas föräldrar och målsmän, stadens fullmäktige och magistrat samt alla andra, som med välvilligt intresse omfatta läroverket och dess verksamhet.

36. *Nästa läsår börjar med allmänt upprop* lördagen den 28 nästa augusti kl. 5 e. m.

Klass 6 och ringarna I—IV samlas onsdagen den 25 augusti kl. 8 f. m. för att undergå läkarebesiktning, varefter *skjututbildningsövningarna* taga sin början.

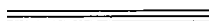
Höstterminen kommer att sluta den 20 påföljande december; vårterminen börjar den 10 januari och avslutas den 8 juni 1916.

Inträdes- och flyttningssökande skola anmäla sig hos rektor å hans ämbetsrum senast *lördagen den 21 augusti kl. 11—12 f. m.* Prövningarna börja tisdagen den 24 augusti kl. 9 f. m.

Herrar lärare sammanträda tisdagen den 24 augusti kl. 8,⁴⁵ f. m.

Vänernborg i maj 1915.

Axel Emmelin.

För *inträdes- och flyttningssökande* anordnas instundande sommar **ferieläsning**, om ett tillräckligt antal deltagare anmäla sig. Anmälningar göras hos adjunkt D. Martin (R. Tel.) eller adjunkt K. Ewerth senast den 15 Juli kl. 10 f. m.

Med avseende på nästa läsår erinras om följande bestämmelser i gällande skolstadga angående

a) *Inträdesfordringar.*

§ 28.

1. Ej må i allmänt läroverk som lärjunge intagas under höstterminen annan än den, som, då inträde sökes, redan uppnått eller som före kalenderårets utgång uppnår nio års ålder, ej heller under vårterminen annan än den, som före utgången av närmast föregående kalenderår uppnått nämnda ålder.

2. Ej må någon, som före det kalenderår, då inträde sökes, fyllt tolv år intagas i realskolans första klass; och iakttages beträffande intagning i realskolans övriga klasser, att den med ledning av detta stadgande för varje klass beräknade åldern ej må vara överskriden. Undantag från de i detta moment givna bestämmelser må rektor efter prövning av omständigheterna och efter kollegiets hörande kunna medgiva.

3. Inträdessökande skall förete dels intyg av vederbörande prästerskap, innehållande uppgift om föräldrar, födelseort, ålder och, där så ske kan, uppförande samt anteckning därom, att han haft naturliga eller vaccinkoppor, dels ock intyg av läkare, att han icke lider av sjukdom eller lyte, som gör honom olämplig för skolarbete eller kan menligt inverka på medlärjungar. Har han förut varit i annat allmänt läroverk intagen, skall han dessutom förebringa vederbörligt avgångsbetyg från det läroverk, han senast bevistat, samt, därest han övergår under termins lopp, kvitto å de av honom senast erlagda terminsavgifter, eller, såvida han från erläggande av dylika i föreskriven ordning befriats, bevis därom.

§ 29.

1. *För inträde i Realskolans första klass fordras:*

a) förmåga att tydligt och säkert läsa innantill och att med egna ord redogöra för innehållet av en uppläst enkel berättelse:

b) någon färdighet i välskrivning;

c) någon färdighet i rättskrivning;

d) kännedom om viktigare berättelser ur gamla och nya testamentets bibliska historia; några psalmverser;

e) färdighet i användandet av de fyra räknesätten med hela tal, högst fyrsiffriga, dock att icke må fordras användning av mer än tvåsiffriga multiplikatorer och divisorer; någon kännedom om sorter och någon övning i huvudräkning;

f) kännedom om skandinaviska halvöns gränser, om det allmännaste av dess höjdförhållanden och om Sveriges huvuddelar; närmare kännedom antingen om Götaland eller om Svealand och Norrland; förmåga att på kartan utvisa det genomgångna.

4. Den, som söker *inträde i gymnasiet fjärde ring*, äger rätt till befrielse från prövning i ett eller två läroämnen, motsvarande den rätt till befrielse från viss del av undervisningen, som enl. § 8 tillkommer lärjunge å gymnasiet; skolande lärjunge, som önskar begagna sig av sådan rätt, *vid inträdet* ådagalägga, att han i de läroämnen, i vilka han önskar befrielse från prövning, äger för flyttning till tredje ringen erforderliga kunskaper.

b) *Bortval av ämnen i gymnasiets 3:dje och 4:de ringar.*

§ 8.

1. Lärjunge, som blivit flyttad till gymnasiets tredje ring, äger *efter av målsman hos rektor gjord skriftlig anmälan*, rätt att *vid läsårs början* bortvälja ett å den stadgade timplanen förekommande läroämne eller teckning eller ock två av dessa ämnen, såvida de i högsta ringen tillsammans ej upptaga mer än sex timmar i veckan.

Härvid bör dock iakttagas, att alla lärjungar skola delta i undervisningen i modersmålet samt, med undantag för lärjungar, som tillhöra främmande trosbekännelse, i kristendom.

2. Lärjunge å realgymnasiet, som bortvalt matematik, äger rätt att efter samråd med vederbörande lärare följa undervisningen i de delar av ämnet, vilka han behöver inhämta för att kunna tillgodogöra sig undervisningen i fysik.

3. Har lärjunge vid inträde i gymnasiets tredje ring icke eller endast till en del använt sin rätt till bortval, vare han oförhindrad att sedermera *vid läsårs början* använda denna rätt inom de i mom. 1 angivna gränser.

4. Önskar lärjunge åter begagna undervisningen i bortvalt ämne, skall han vid särskilt anställd prövning visa sig äga härför *erforderliga* kunskaper.

Vid tillämpning av ovanstående bestämmelser bör med avseende på den verkan, bortval av ämne kan komma att utöva på blivande flyttning och studentexamen, iakttagas följande:

a) lärjunge, som i tredje ringen fullständigt begagnat sin rätt till bortval av ämne, måste för att kunna flyttas till fjärde ringen vara godkänd i *alla* återstående ämnen.

b) lärjunge skall i *den skriftliga prövningen* för studentexamen *deltaga i minst 3 av de* prov, som anordnas å den bildningslinje han tillhör, dock med skyldighet för honom att i varje fall delta i modersmålsprovet.

c) lärjunge är berättigad att å den bildningslinje hans examen avser undergå skriftlig prövning såväl i bortvalt ämne, som i ämne, i vilket han icke önskar muntligen prövas.

d) lärjunge, som erhållit minst vitsordet Godkänd *för den svenska uppsatsen och två andra skriftliga prov*, äger att undergå muntlig prövning; dock att lärjunge å realgymnasiet, som varken i matematik eller i fysik avlagt godkänt skriftligt prov, ej må äga undergå dylik prövning, såvida icke två tredjedelar av de lärare, som under sista terminen undervisat honom i de till den muntliga prövningen hörande ämnen, anse sådant böra honom medgivas.

e) lärjunge som endast deltagit i tre skriftliga prov och därvid erhållit minst vitsordet Godkänd blott för den svenska uppsatsen och ett av de båda andra proven må det oaktat kunna förklaras berättigad att undergå muntlig prövning såvida två tredjedelar av de lärare, som under sista terminen undervisat honom i de till den muntliga prövningen hörande ämnen, anse sådant böra honom medgivas.

f) i *den muntliga prövningen* är lärjunge skyldig att underkasta sig förhör i *kristendom* och *modersmålet* samt i *minst åtta av övriga läroämnen* eller i *sju av dessa*, såvida i detta senare fall de två återstående läroämnena å timplanen tillsammans ej upptaga mer än sex veckotimmar.

g) om lärjunge i den muntliga prövningen erhållit vitsordet godkänd eller däröver i minst tio av de läroämnena, som finnas upptagna å fjärde ringens timplan, eller i *nio* av dessa ämnen, och i detta senare fall de två återstående läroämnena å timplanen tillsammans ej upptaga mer än sex veckotimmar, skall han i examen godkännas, såvida ej mer än halva antalet av censorerna finner honom böra på grund av bristande insikter och mogenhet underkännas.

Anvisning

på för frivilliga självstudier under sommarferierna
lämpliga uppgifter.

Till femte klassen.

- Historia.* Estlander, Nyare tiden. 4,50.
Björlin, Finska kriget. 3,50.
Geografi. Fagerlund och Falk, Geografisk läsebok. I. 3,25.
Sandström, Natur och arbetsliv i svenska bygder I o. II. 2,00.

Till sjätte klassen och första ringen.

- Historia.* Montelius, Livet i Sverige under hednatiden. 2,00.
Nyström, Handels historia. 1,25.
Tyska. Hans Arnold, Fritz auf dem Lande, ed. Hjorth och Lindhagen. 0,75.
Pederzani-Weber, Auf rauhen Pfaden. — Forts.
Engelska. Cooper. Den siste mohikanen. Nordiska förlaget. Två delar à 0,25.
Ödman, En dag i ett engelskt hem. Fahlerantz. Illustr. o. bunden. 3,25.
Franska. Mérimée, Colomba. Fröleen, 0,50.
Geografi. Svensén. Geografiska erövringar. 2,00.
Sandström, Natur och arbetsliv i svenska bygder. I—II.
Matematik. Realskoleproblem (J. S. Hedström).

Till andra ringen.

- Modersmålet.* Heidenstam, Karolinerna.
Strindberg, Svenska öden och äventyr. 3,00.
Engelska. Scott, Ivanhoe, Beijer. Illustrerad. 2,50.
Jerome, Tre män i en båt.
Tyska. Arnold, Fritz auf dem Lande.
Historia. Boëthius, Historisk läsning. Forntiden eller Medeltiden.

Till tredje ringen.

- Kristendom.* C. Fr. Lundin, Kyrkohistoria II: 1. 2,75.
Modersmålet. Rydberg, Fribrytaren på Östersjön, Singoalla.
Lagerlöf, En herrgårdssägen, Jerusalem.
Tyska. Rodhe-Abshagen, Deutsches Alltagsleben. Förkort. uppl. 0,75.
Eine Nacht im Jägerhause und andere Geschichten, ed. Rodhe. 1,25.
Henriksson, Från det moderna Tyskland. 3,00.
Engelska. Steffen, Englands litteratur i historisk framställning. Bunden. 6,00.
Jack London, Avgrundens folk. Bohlin. 1,00.
Franska. Feuillet, En fattig ädlings historia. Fröleen. 0,25.

- Historia.* O. Sjögren, Karl XI och svenska folket på hans tid.
E. Tegnér, Svenska bilder från sextonhundratalet.
Stavenow, Den stora engelska revolutionen.

Till fjärde ringen.

- Kristendom.* Lundin, Kyrkohistoria. III: 1. 4,75.
Söderblom, Kristendomen och religionerna. 0,25.
- Modersmålet.* Levertin, Svenska gestalter.
Sylwan, Svensk litteratur vid adertonhundratalets midt.
Cederschiöld, Om svenskan som skriftspråk.
Strindberg, Svenska öden och äventyr.
- Latin.* Boëthius, Historisk läsning för skolan och hemmet. Forntiden.
Schück, Rom. En vandring genom seklerna.
- Grekiska.* Bergstedt, Grekisk kulturhistoria. 3,25.
- Tyska.* Suderman, Frau Sorge, ed. Alving, 2,40, och dessutom samma uppgifter som till tredje ringen.
- Engelska.* Cavling, London. Övers. av P. Hedberg. Silén. Bunden 10,00.
Något av Shakespeares dramer i Hagbergs övers., t. ex. Hamlet, En midsommarnattsdröm, Julius Cæsar, Köpmannen i Venedig. Gleerups förlag, häften à 60 öre, innehållande 3 dramer.
- Franska.* Bornecque et Rottgers, La France d'Aujourd'hui. Leipzig. Freytag 1910. 3,60.
(illustr., kartor, avbildningar av mynt.)
Balzac, H. de, Eugénie Grandet. Övers. av Tom Wilson. Björk o. Börjeson 1913. 1,00.
- Historia.* E. Hildebrand, Sveriges historia intill 20:de seklet, avd. 8.
Kjellén, Stormakterna.
Stavenow, Frihetstiden, Gustaf III.
- Filosofisk propedeutik.* Larsson, H. Kunskapslivet. 2,50.
- Matematik.* Lösning av studentproblem.
- Fysik.* Lösning av studentproblem.
-

Ordning vid förhören den 10 juni 1915.

	9,30—10	10,10—10,40	10,50—11,20	11,30—12
Ring III	<i>Historia</i> Brieskorn	<i>Grekiska:</i> Tessing <i>Matem.:</i> Fahlström <i>Matematik:</i> Bolinder	<i>Franska</i> Palmgren	<i>Kristendom</i> Wetterlundh
Ring II	<i>Latin:</i> Ewerth <i>Fysik:</i> Bolinder	<i>Franska</i> Palmgren	<i>Historia</i> Brieskorn	<i>Engelska</i> Mannfelt
Ring I	<i>Latin:</i> Tessing <i>Matematik:</i> Martin	<i>Tyska</i> Ewerth	<i>Modersmålet</i> Lindqvist	<i>Engelska</i> Palmgren
Klass 5	<i>Modersmålet</i> Carlsson	<i>Historia</i> Carlsson	<i>Fysik</i> Fahlström	<i>Tyska</i> Nilsson
Klass 4	<i>Tyska</i> Emmelin	<i>Kristendom</i> Lindqvist	<i>Engelska</i> Rosén	<i>Matematik</i> Rosén
Klass 3	<i>Modersmålet</i> Mannfelt	<i>Tyska</i> Mannfelt	<i>Matematik</i> Sjögren	<i>Historia</i> Tessing
Klass 2	<i>Modersmålet</i> Nilsson	<i>Biologi</i> Sjögren	<i>Tyska</i> Nilsson	<i>Geografi</i> Carlsson
Klass 1	<i>Biologi</i> Sjögren	<i>Modersmålet</i> Wetterlundh	<i>Tyska</i> Wetterlundh	<i>Historia</i> Lindqvist

Kl. 12 avslutning i aulan.

